

«Затверджено»

Директор

ТОВАРИСТВО

З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ

«ПРЕМ'ЄР ГАРАНТ ПРОФІ» ПРЕМ'ЄР

ГАРАНТ ПРОФІ

Ценгерій /Ценгерій О.І./

15 квітня 2019 року

ПРАВИЛА ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

З М І С Т

- 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**
- 2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ**
- 3. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ**
- 4. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ СТРАХОВИХ СУМ ТА РОЗМІРІВ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ**
- 5. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВІ ВИПАДКИ**
- 6. ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ**
- 7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВИЙ ПЛАТІЖ**
- 8. СТРОК ТА МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ**
- 9. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ. ФРАНШИЗА. РІВЕНЬ СТРАХОВОГО ПОКРИТТЯ**
- 10. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ**
- 11. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ**
- 12. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ**
- 13. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ**
- 14. СТРОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ АБО ВІДМОВУ В ЗДІЙСНЕННІ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ**
- 15. ПРИЧИНИ ВІДМОВИ У СТРАХОВІЙ ВИПЛАТІ АБО ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ**
- 16. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН В УМОВИ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ**
- 17. УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ**
- 18. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ**
- 19. ОСОБЛИВІ УМОВИ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ПРЕМ'ЄР ГАРАНТ ПРОФІ» (далі – Страховик) на підставі цих «Правил добровільного страхування сільськогосподарської продукції» (далі – Правила) укладає договори добровільного страхування сільськогосподарської продукції (далі – Договір страхування) з юридичними та дієздатними фізичними особами (далі – Страхувальник), а саме:

1.1.1. Сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень;

1.1.2. Сільськогосподарських тварин.

1.2. Згідно з Законом України «Про страхування», нормативними актами цивільного законодавства України, ці Правила встановлюють загальні умови і порядок укладання Договорів добровільного страхування сільськогосподарської продукції. Конкретні умови страхування визначаються при укладенні Договорів страхування. За згодою Сторін у Договір страхування можуть бути включені також інші умови, що не суперечать цим Правилам.

1.3. Страхувальниками за цими Правилами можуть бути дієздатні фізичні та юридичні особи, незалежно від форми власності і господарювання (сільськогосподарські підприємства, учбові і дослідно-виробничі заклади, кооперативи, фермерські, селянські господарства тощо), які є власниками та/або виробниками сільськогосподарської продукції.

1.4. Страхувальник має право укласти Договір страхування на користь іншої особи (Вигодонабувача) за його згодою, а також замінити її до настання страхового випадку.

1.5. Усі положення, що прописані у цих Правилах, мають бути врегульовані та конкретизовані Договором страхування.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. В цих Правилах страхові терміни та визначення вживаються у такому значенні:

2.1.1. **Вигодонабувач** – (далі – Вигодонабувач) фізична чи юридична особа, яка може зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, призначена Страхувальником при укладанні Договору страхування для отримання страхового відшкодування;

2.1.2. **Договір страхування** – письмова угода між Страхувальником і Страховиком, згідно з якою Страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату Страхувальнику або іншій особі, визначеній у Договорі страхування Страхувальником, на користь якої укладено Договір страхування (подати допомогу, виконати послугу тощо), а Страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки і виконувати інші умови Договору страхування;

2.1.3. **Заява на страхування** – відомості, надані Страхувальником письмово за формою, встановленою Страховиком, або іншим чином заявлений намір про укладення Договору страхування;

2.1.4. **Збиток** – майнові втрати, що були заподіяні застрахованій сільськогосподарській продукції внаслідок настання страхового випадку, та такі, що підлягають відшкодуванню Страховиком;

2.1.5. **Індексне страхування** – страхування сільськогосподарської продукції на основі розрахованих певних індексів багаторічних показників, наприклад середньої врожайності сільськогосподарської культури по адміністративній одиниці (індекс врожайності), індексу показників погоди за окремий період, індексу загибелі сільськогосподарських тварин тощо. Для цілей страхування індекси розраховуються за багаторічними показниками строком не менше 15 років;

2.1.6. **Ліміт відповідальності Страховика** – максимальний розмір страхового відшкодування по одному страховому випадку, по окремому страховому ризику або в цілому за Договором страхування;

2.1.7. **Майно** – врожай, посіви, насадження, сільськогосподарські тварини;

2.1.8. **Мультиризикове страхування** – страхування сільськогосподарської продукції (предметів договору страхування) від певного переліку ризиків. За договорами мультиризикового страхування можуть покриватись всі погодні ризики (окремі або їх комбінації);

2.1.9. **Опціон ціни** – визначені та фіксовані Страховиком для Страхувальника варіанти цін на сільськогосподарську продукцію, які використовуються для цілей страхування;

2.1.10. **Спеціалізована служба** (представник Страховика) – суб'єкт підприємницької діяльності або юридична особа, що надає організаційну та/або іншу необхідну допомогу від імені Страховика на користь Страхувальника /Вигодонабувача при виконанні Страховиком зобов'язань згідно умов Договору страхування;

2.1.11. **Страховий ризик** – певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання;

2.1.12. **Страхове покриття** – відсоток страхового захисту, який обирає виробник сільськогосподарської продукції із варіантів, що пропонуються Страховиком в межах Договору страхування, якщо такий передбачено ним;

2.1.13. **Страхова сума** – грошова сума, в межах якої Страховик, відповідно до умов страхування, зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку. Страхова сума за Договором страхування не повинна перевищувати вартість сільськогосподарської продукції, що приймається на страхування;

2.1.14. **Страхове відшкодування** – страхова виплата, яка здійснюється Страховиком у межах страхової суми та/або ліміту відповідальності відповідно до умов Договору страхування при настанні страхового випадку;

2.1.15. **Страховий акт** – документ, який підтверджує рішення Страховика щодо визнання страхового випадку та регламентує розмір та порядок виплати страхового відшкодування;

2.1.16. **Страховий випадок** – подія, передбачена Договором страхування, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу;

2.1.17. **Страховий платіж** (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно з Договором страхування;

2.1.18. **Страховий тариф** – ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування;

2.1.19. **Страховик** – ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ПРЕМ'ЄР ГАРАНТ ПРОФІ»;

2.1.20. **Страхувальник** – юридична особа або дієздатна фізична особа, в тому числі зареєстрована як фізична особа - підприємець, що здійснює виробництво товарної сільськогосподарської продукції, та яка є власником такої продукції або розпоряджається і використовує таку продукцію за договором найму (у тому числі – оренди), переробки, транспортування, комісії, зберігання, застави або набуде таке право в майбутньому, і яка уклала зі Страховиком Договір добровільного страхування сільськогосподарської продукції, відносно якого у них є певний інтерес у збереженні цієї сільськогосподарської продукції;

2.1.21. **Територія страхування** – територія (місце) дії Договору страхування;

2.1.22. **Франшиза** – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком згідно з Договором страхування. Франшиза за Договором страхування може бути умовною або безумовною:

1) **умовна франшиза** – частина збитку, яка не відшкодовується Страховиком згідно з Договором страхування, якщо її розмір не перевищує суми франшизи, зазначеної в Договорі страхування. Збиток підлягає відшкодуванню повністю, якщо його розмір перевищує цю суму;

2) **безумовна франшиза** – встановлена Договором страхування сума збитку, яка не відшкодовується Страховиком у разі настання страхового випадку;

2.1.23. Договором страхування може бути передбачена часова франшиза за якою обмежується страхове покриття по окремим зазначеним страховим ризикам протягом певного строку від початку дії Договору страхування.

2.2. Якщо інше не передбачене Договором страхування основні терміни та визначення, що застосовуються в цих Правилах при страхуванні сільськогосподарських культур розуміють так:

2.2.1. **Агротехнологія** – система прийомів вирощування сільськогосподарських культур, що забезпечує високу урожайність вирощуваних рослин при мінімальних затратах праці і засобів на одиницю високоякісної продукції;

2.2.2. **Баштанні культури** – культури продовольчого, кормового, а також технічного призначення – кавуни, дині, гарбузи, кабачки та інші;

2.2.3. **Біологічна врожайність** – це урожайність всієї продукції, створеної шляхом фотосинтезу за один вегетаційний сезон на одному гектарі площі посіву, що визначається в момент досягнення біологічного дозрівання відповідної культури «на пні»;

2.2.4. **Буря** – сильний вітер, зафіксований гідрометеорологічною службою, швидкість якого становить від 25 м/с і більше, який може супроводжуватись атмосферними опадами. Значні швидкості вітру під час бурі викликають посилену транспірацію рослин, висихання верхніх шарів ґрунту, механічні пошкодження рослин, у супроводі злив – полягання посівів, що зумовлює значне зниження урожаю сільськогосподарських культур;

2.2.5. **Вегетаційний період(вегетація)** – час, протягом якого рослина активно росте і розвивається (вегетує). У сільськогосподарській практиці під терміном “вегетаційний період” розуміють період від посіву рослини до настання технічної стиглості і збирання врожаю. Тривалість вегетаційного періоду озимих культур становить приблизно від 260-280 до 340-360 днів, ярих - від 60-90 до 150-170 днів;

2.2.6. **Видування**– явище, спричинене здуванням сильним (понад 10-15 м/сек.) і тривалим вітром верхніх шарів ґрунту разом з посіяним насінням, а іноді і зі сходами рослин. Спостерігаються на безструктурних розпилених ґрунтах при сильному вітрі в суху погоду;

2.2.7. **Вимерзання** – загибель зимуючих культур внаслідок зниження температури повітря або ґрунту нижче критичної для рослин межі протягом 1 доби і більше у відповідному регіоні у період до 1-го травня. Вимерзання спричиняє пошкодження вузлів кущіння, кореневої системи озимих зернових;

2.2.8. **Вимокання** – весняна загибель сільськогосподарських культур внаслідок недостатчості кисню для дихання, що зумовлюється тривалим перебуванням їх в умовах застою талої води (протягом 10-15 днів і більше);

2.2.9. **Випадіння рослин озимих культур** – явище, що спостерігаються при різкому і активному наростанні тепла в період відновлення вегетації та одночасно при недостатчості вологи у верхньому шарі ґрунту. При цьому вторинна коренева система не встигає використовувати вологу більш глибоких шарів ґрунту і рослини гинуть. Це явище більш розповсюджене при пізніх веснах;

2.2.10. **Випирання** – загибель рослин внаслідок розриву кореневої системи, оголення кущів кущіння озимих культур чи кореневої шийки багаторічних трав в результаті неодноразового розмерзання і замерзання верхнього перезволоженого шару ґрунту;

2.2.11. **Випрівання**– загибель рослин озимих культур та багаторічних трав внаслідок тривалого перебування рослин під високим сніговим покривом, коли температура ґрунту на глибині залягання вузла кущіння близька до 0° упродовж 80-100 днів (не обов'язково підряд) та при слабкому промерзанні або талому ґрунті. Відбувається аномальний ріст конусу наростання взимку, ураження грибковими хворобами і, внаслідок цього, загибель рослин ранньої весни;

2.2.12. **Вторинні хвороби рослин** – масовий розвиток захворювань рослин, що викликаються напівпаразитичними збудниками, що є наслідком первинного механічного пошкодження рослин градом, бурею, зливою, низькою температурою, стоячою водою чи іншими подіями;

2.2.13. **Град(крупний град)** – вид атмосферних опадів, що являють собою льодяні утворення, які випадають влітку, як правило із зливовим дощем або під час грози, і викликають загибель бо пошкодження сільськогосподарських культур в результаті безпосередньої механічної дії на надземні органи рослини, а також зменшення врожаю сільськогосподарської культури і вторинні захворювання сільськогосподарських культур;

2.2.14. **Ґрунтова кірка**– сильно ущільнений, зцементований поверхневий шар ґрунту. В одних випадках кірка відстає у вигляді плиток, в других – представляє монолітний міцний шар, який поступово переходить в нижні рихлі шари. Виникає на поверхні ґрунту після сильних дощів, частіше липневих, при наступному підвищенні денних температур і температури поверхні ґрунту;

2.2.15. **Епіфітотія** – вибухоподібне розповсюдження заразної хвороби рослин, що значно перевищує звичайний рівень захворюваності на цю хворобу на даній території;

2.2.16. **Епіфітотійний розвиток хвороб рослин** – масове розповсюдження хвороб рослин, яке кваліфіковане Державною станцією захисту рослин як “Епіфітотія”, і виникло не з вини Страхувальника;

2.2.17. **Епіфітотійне розмноження шкідників рослин** – раптове, масове розмноження шкідників рослин, яке кваліфіковане Державною ветеринарною та фітосанітарною службою України як “Епіфітотія”, і виникло не з вини Страхувальника;

2.2.18. **Загибель сільськогосподарських культур** – знищення або пошкодження рослин на окремому полі або частині поля, які попали під вплив несприятливих подій – страхових ризиків, і не можуть відновити подальшу вегетацію;

2.2.19. **Заморозок** – зниження температури нижче 0⁰C на поверхні ґрунту і рослин, що спостерігається у вегетаційний період при позитивних середньодобових температурах повітря, яке викликає загибель або пошкодження сільськогосподарських культур внаслідок появи в пошкодженій рослині одного або більше симптомів, таких як: внутрішньоклітинні кристали льоду, що порушують клітинну структуру (клітинна загибель), загибель репродуктивних органів і зневоднення або „висмоктування зерна”. На розподіл та інтенсивність заморозків, крім атмосферних процесів, великий вплив мають місцеві умови (форми рельєфу, близькість великих водойм і міст, а також фізичні властивості ґрунту);

2.2.20. **Застрахована площа** – площа посівів сільськогосподарської культури, по відношенню до якої було укладено відповідний Договір страхування і нарахована страхова премія. Місцезнаходження застрахованої площі повинно бути вказане в заяві Страхувальника на страхування, що подається Страховику;

2.2.21. **Землетрус** – коливання земної кори, зумовлене природними геофізичними явищами, що викликають розломи, зсуви, зміщення ділянок земної поверхні, що робить неможливим своєчасне виконання технологічних операцій при вирощуванні сільськогосподарських культур і, як наслідок, зниження чи втрату їх врожаю;

2.2.22. **Зернові культури** – культури, які вирощуються на продовольче і фуражне зерно. Це типові хліба – пшениця, жито, ячмінь, овес, тритікале (гібрид пшениці та жита); просовидні хліба – кукурудза, просо, сорго, рис, могар, чумиза; зернобобові – горох, соя, квасоля, чина, сочевиця, боби, нут, люпин, лобія; з інших родин – гречка;

2.2.23. **Земельний або земельно-водний сіль** – потік ґрунту або муловий (земельно-водний) потік, що відбувається під час рясних опадів у горах чи передгір’ях, викликає загибель рослин внаслідок механічного впливу на надземні органи рослин шляхом їх виривання, вимивання та замулювання;

2.2.24. **Земельний зсув** – зміщення великих мас ґрунту, що викликає пошкодження чи загибель рослин в результаті механічного пошкодження надземної частини рослин або робить неможливим своєчасне виконання технологічних операцій при вирощуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень (посівів, насаджень тощо) або зміщення мас гірських порід вниз по схилу під дією сили земного тяжіння на більш низький рівень без втрати контакту з нерухомою основою;

2.2.25. **Злива**(сильна злива) – сильний дощ з кількістю опадів 30 мм і більше за 1 годину і менше, що призводить до пошкодження рослин, викликає полягання, водну ерозію ґрунту, сприяє утворенню ґрунтової кірки;

2.2.26. **Зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або заводненню** – зниження рівня води в системах зрошення внаслідок впливу на ці системи стихійних явищ (землетрусу, зсуву тощо), що унеможливує проведення зрошення і призводить до зниження врожаю або повної загибелі рослин (посівів) внаслідок нестачі вологи;

2.2.27. **Контрольне збирання**(механізований обмолот) – збирання врожаю зернозбиральною технікою з певної площі поля (ділянки) з наступним зважуванням та перерахунком на стандартні показники по засміченості і вологості для відповідної сільськогосподарської культури;

2.2.28. **Кормові культури**– кормові однорічні та багаторічні злакові та бобові трави, трав’янисті культури інших родин (хрестоцвітих, айстрових тощо), коренеплоди кормові, бульбоплоди;

2.2.29. **Крадіжка**– незаконне (відкрите чи приховане) заволодіння (вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення застрахованих сільськогосподарських культур у власника чи користувача всупереч їх волі шляхом крадіжки, грабежу чи розбою);

2.2.30. **Культури відкритого ґрунту** – культури, які вирощуються безпосередньо на полі або відкритому ґрунті без застосування додаткових споруд з захисту від навколишнього середовища;

2.2.31. **Культури закритого ґрунту** – культури, які вирощують в утепленому ґрунті, побудованих чи спеціально пристосованих спорудах, де підтримується сприятливий природній або штучний мікроклімат для вирощування культур у несезонний період;

2.2.32. **Лавина** – сніговий обвал, що викликає пошкодження чи загибель урожаю, посівів у прояві механічного пошкодження надземної частини рослин, що робить неможливим подальше виконання технологічних операцій щодо вирощування сільгоспкультур;

2.2.33. **Льодова кірка** – шар льоду, що утворюється внаслідок чергування відлиг та морозів і щільно прилягає до поверхні ґрунту. Висота льодової кірки коливається від 20 до 50 мм, а максимальна досягає 150 мм. Загибель рослин від задухи відбувається при тривалому перебуванні під льодяною кіркою (протягом 30-40 днів та більше) внаслідок порушення газообміну - підвищення концентрації вуглекислого газу, недостачі кисню. Пошкодження рослин від льодяної кірки відбуваються і внаслідок прямої механічної дії - розриву коренів, вузлів куштиння;

2.2.34. **Овочеві культури** – однорічні, дворічні, багаторічні трав'янисті культури, які в результаті розвитку і плодоношення дають продукт – качани, коренеплоди та інше;

2.2.35. **Ожеледь** – шар льоду на поверхні ґрунту (притерта льодяна кірка) або снігового покриву (висяча льодяна кірка), що утворюється в результаті сонячної радіації, глибоких відлиг, які змінюються на мороз, опадів або туману в холодний період року і викликають загибель рослин в результаті механічної дії (розрив вегетативних органів, кореневої системи), а також в результаті порушення процесів газообміну рослин;

2.2.36. **Паводок**(повінь, поводь, високі рівні води) – надлишок вологи (рясні опади або інтенсивне танення снігу), що викликає застоювання води на полях і, як наслідок, загибель рослин в результаті порушення газообміну, що також призводить до втрати або повної загибелі врожаю внаслідок неможливості проведення збиральних робіт. Фітопатогенний вплив надлишкової вологості на рослини полягає у тому, що на тих ділянках, де довгий час зберігається волога, починають виникати захворювання, такі як кореневі та стеблові гнилі, що призводять до значного зниження врожайності;

2.2.37. **Первісна щільність** – щільність (кількість) рослин на 1 м² площі посівів (посадок) після отримання сходів рослин. Зазначається в відповідному акті огляду (стану) сходів посівів (посадок) застрахованих сільськогосподарських культур;

2.2.38. **Пилові бурі** – перенесення великої кількості пилу внаслідок сильного вітру, що призводить до руйнування поверхневого шару ґрунту, не закріпленого рослинністю. Сильна пилова /піщана/ буря – буря при швидкості вітру 15 м/с і більше протягом 12 годин і більше. Пилові бурі завдають значних пошкоджень посівам – оголюють кореневу систему рослин, заносять посіви шаром ґрунту або піску, виносять з полів продуктивні шари ґрунту тощо;

2.2.39. **Пожежа** (вогонь) – неконтрольований процес горіння, що супроводжується знищенням сільськогосподарської продукції в результаті дії вогню (в тому числі викликаного ударом блискавки, аварією електромережі, вибухом, самозайманням, тощо), що здатний самостійно поширюватися поза місцями, спеціально призначеними для його розведення і підтримання, а також пошкодження або знищення застрахованих предметів продуктами горіння і засобами пожежогасіння, що застосовуються з метою попередження пожежі;

2.2.40. **Поле (ділянка)** – частина орних земель сільськогосподарського призначення, відокремлена цілісна ділянка посівної площі, що має власні межі, місцезнаходження якої визначається координатами за допомогою даних глобальної навігаційної супутникової системи та/або відповідно до карт-схем полів (ділянок), та/або геоінформації відповідно до Державного земельного кадастру;

2.2.41. **Посуха**(засуха) – загибель рослин внаслідок комплексу гідрометеорологічних умов, що створюють невідповідність між потребою рослин у воді та надходженням її з ґрунту, або загибель та пошкодження рослин внаслідок тривалого дефіциту опадів при підвищеному температурному режимі у теплий період року, внаслідок чого вичерпуються запаси вологи ґрунту за рахунок випаровування і транспірації. Складаються несприятливі умови для вегетації рослин, врожай сільськогосподарських культур різко знижується або гине. При цьому розрізняють атмосферну або повітряну посуху, коли опадів випадає недостатньо, утримуються високі

температури повітря на фоні низької вологості повітря (менше 30%), та ґрунтову посуху, коли відбувається висушування ґрунту, що призводить до недостатнього забезпечення рослин водою і викликає передчасне пожовтіння та засихання рослин. Критерії посухи – зниження відносної вологості повітря вдень до 30 відсотків і менше протягом 10 днів і більше, зниження запасів продуктивної вологи орного шару ґрунту до 10 мм і менше у період сівби озимини і ярини; зниження запасів продуктивної вологи в метровому шарі ґрунту до 30 відсотків і менше НПВ (найменшої польової вологоємкості) в інший період вегетації;

2.2.42. **Протиправні дії третіх осіб** – дії будь-яких сторонніх (третіх) осіб, які не беруть участі у страхуванні, направлені проти сільськогосподарських культур та споруд закритого ґрунту Страхувальника, а саме: хуліганство, грабіж, розбій, підпал, викрадення сільськогосподарських культур з поля у період вегетації, пошкодження посівів третіми особами, а також зруйнування, пошкодження чи викрадення покриттів і несучих конструкцій теплиць, парників, оранжерей, що викликає пошкодження або знищення посівів або насаджень сільськогосподарських культур, які вирощуються в закритому ґрунті, якщо у даному випадку проти осіб відкриття кримінального провадження, та інші дії сторонніх (третіх) осіб щодо рослинницьких насаджень Страхувальника, зазначені в Договорі страхування;

2.2.43. **Сильний вітер** – рух повітря з максимальною швидкістю 25 м/с, у високогір'ї Карпат і гірському районі Криму – 40 м/с і більше, викликаний нерівномірним розподілом атмосферного тиску і спрямований із зони високого тиску до зони низького. Значні швидкості вітру викликають посилену транспірацію рослин, висихання верхніх шарів ґрунту, механічні пошкодження рослин, у супроводі злив – полягання посівів, що зумовлює значне зниження урожаю сільськогосподарських культур;

2.2.44. **Смерч** – сильний вихор, який опускається з основи купчасто-дошової хмари у вигляді темної вирви чи хобота і має вертикальну вісь, невеликий поперечний перетин і дуже низький тиск у центральній його частині. Швидкість вітру в смерчі досягає 50-100 м/с і може викликати катастрофічні руйнування, іноді з людським жертвами. Для території України явище рідкісне. Спостерігається, як правило, в теплу пору року, має локальний характер;

2.2.45. **Стихійне лихо** (стихійне метеорологічне явище) – екстремальне природне явище катастрофічного характеру, підтвержене висновком Гідрометцентру або Державної служби з надзвичайних ситуацій України, що призводить до раптового порушення нормальної діяльності людей. У ряді випадків стихійні явища супроводжуються загибеллю матеріальних цінностей і жертвами серед населення;

2.2.46. **Суховій** – вітер зі швидкістю більше 5 м/с при відносній вологості повітря 30 % і нижче, температурі повітря 25°C і вище, дефіциту вологості повітря 15 мілібарів і більше, що спричиняє зневоднення рослин і порушення в них фізіологічних процесів;

2.2.47. **Технічні культури** – до таких культур належать олійні, ефіроолійні, прядивні, цукроносні, крохмалоносні, лікарські та наркотичні рослини;

2.2.48. **Тривалі (затяжні) дощі** – інтенсивні атмосферні опади, що випадають безперервно або з незначною перервою протягом доби, інколи декількох діб (2-3) з кількістю опадів 100 мм і більше. Спричиняють перезволоження ґрунту, „стікання” зерна, розповсюдження грибкових захворювань на посівах;

2.2.49. **Удар (влучення) блискавки** – спрямований в наземні об'єкти розряд атмосферної електрики, що викликає запалення, пошкодження або повне знищення сільськогосподарської продукції;

2.2.50. **Ураган** – сильний вітер руйнівної сили та значної тривалості, який викликає катастрофічні руйнування. Швидкість вітру в урагані більше 32 м/с;

2.2.51. **Шквал** – різке короткочасне підсилення швидкості вітру під час грози або перед грозою. Максимальна швидкість вітру при шквалах може перевищувати 40 м/с.

Примітка: точні визначення та числові показники стихійних лих повинні бути підтверджені висновком Гідрометцентру або Державної служби з надзвичайних ситуацій України та відповідними Державними стандартами. Договором страхування можуть бути передбачені й інші стихійні лиха відповідно до чинного законодавства.

2.3. Якщо інше не передбачене Договором страхування, основні терміни та визначення, що застосовуються в цих Правилах при страхуванні сільськогосподарських тварин розуміють так:

2.3.1. **Аварійні випадки** – значні пошкодження або збій в роботі систем тепло-, газо-, водопостачання або водовідведення, каналізації, опалення, кондиціонування, пожежогасіння (в тому числі, їх помилкового спрацювання), електричних мереж в межах споруди; пошкодження або вихід з ладу обладнання, устаткування, машин і механізмів, призначених для забезпечення і підтримання життєдіяльності тварин, та інші випадки, вказані в Договорі страхування, що призвели до загибелі, падежу або вимушеного забою сільськогосподарських тварин;

2.3.2. **Вибух** – швидкий одночасний викид енергії, внаслідок чого відбувається знищення або пошкодження застрахованих предметів;

2.3.3. **Вимушений забій за розпорядженням державної ветеринарної служби, пов'язаний з проведенням заходів по боротьбі з епізоотією** – вимушений забій застрахованих сільськогосподарських тварин та (або) птиці за розпорядженням Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, пов'язаний з проведенням заходів по боротьбі з епізоотією;

2.3.4. **Епізоотія** – широке вибухоподібне розповсюдження заразної хвороби тварин, що значно перевищує звичайний рівень захворюваності на цю хворобу на даній території;

2.3.5. **Застрахована сільськогосподарська тварина** – тварина, прийнята на страхування, та зазначена в Договорі страхування;

2.3.6. **Каменепад** – швидкий рух вниз зі схилу мас каменів в результаті дії сил земного тяжіння чи техногенних обставин;

2.3.7. **Кахексія** – патологічний стан, який характеризується різким зменшенням маси тіла, слабкістю та зниженням фізіологічних функцій;

2.3.8. **Нещасний випадок** – раптова, випадкова, короткочасна, непередбачувана та незалежна від волі Страхувальника подія, що фактично відбулась у строк та у місці дії Договору страхування і внаслідок якої настали ушкодження здоров'я, загибель або падіж застрахованих сільськогосподарських тварин;

2.3.9. **Патологічні пологи** – будь-які порушення родової діяльності застрахованої сільськогосподарської тварини;

2.3.10. **Пожежа** – виникнення вогню, здатного самостійно розповсюджуватися зовні місць, спеціально призначених для його розведення та підтримки. При цьому підлягають відшкодуванню збитки, що виникли внаслідок заходів для гасіння пожежі і для запобігання її розповсюдження.

2.3.11. **Протиправні дії третіх осіб** – одна або кілька з зазначених дій сторонніх (третіх) осіб, які не є стороною Договору страхування, щодо застрахованих сільськогосподарських тварин: крадіжка, грабїж, хуліганство, розбій, підпал та інше умисне знищення або пошкодження застрахованих тварин (акти вандалізму, підрив тощо). При цьому:

2.3.12. **Крадіжка** – таємне викрадення застрахованих тварин та (або) птиці з території страхового покриття шляхом проникнення в закриті приміщення з використанням відмичок, підроблених ключів, інших інструментів або технічних засобів, а також зі зламом конструктивних елементів будівель і приміщень;

2.3.13. **Грабїж** – відкрите викрадення застрахованих тварин та (або) птиці з території страхового покриття;

2.3.14. **Хуліганство** – грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом;

2.3.15. **Розбій** – напад з метою заволодіння застрахованими тваринами та (або) птицею, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства;

2.3.16. **Підпал** – свідоме викликання пожежі шляхом застосування джерела вогню до певних предметів;

2.3.17. **Свійська птиця** – деякі види птахів (кури, індики, гуси, качки, цесарки, перепілки, голуби тощо), що розводяться людиною для одержання від них продукції (яєць, м'яса, пуху, пір'я тощо), а також з декоративною та спортивною метою;

2.3.18. **Хвороба (захворювання)** – патологічний процес, який проявляється порушеннями морфології (анатомічної, гістологічної будови), обміну речовин чи/та функціонуванням організму (його частин) у тварини.

2.4. Договором страхування можуть бути передбачені **стихійні лиха** згідно п.п. 2.2. цих Правил (окремі або їх комбінації), актуальні при страхуванні сільськогосподарських тварин або інші стихійні лиха відповідно до чинного законодавства.

Примітка: точні визначення та числові показники стихійних лих повинні бути підтверджені висновком Гідрометцентру або Державною службою з надзвичайних ситуацій України та відповідними Державними стандартами.

3. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

3.1. Предметом Договору страхування сільськогосподарської продукції є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з відшкодуванням збитків, понесених страхувальником або іншою особою, визначеною страхувальником у договорі страхування, при вирощуванні, збиранні врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, вирощуванні (розведенні), відгодівлі (утриманні) сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, бджолосімей та хутрових звірів, вирощуванні, розведенні, вилову (добуванні) риби та інших водних живих ресурсів, іншої тваринницької продукції, а саме:

3.1.1. Посівами (посадками) або урожаєм сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень (за винятком врожаю природних сінокосів та пасовищ):

1) посівами (посадками) сільськогосподарських культур або багаторічними насадженнями у відкритому або закритому ґрунті (озимих і ярових зернових, зернобобових, технічних, овочевих, баштанних культур, плодово-ягідних насаджень, виноградників тощо) – в розмірі затрат Страхувальника на посів, створення насаджень та вирощування сільськогосподарської культури (багаторічних насаджень), та/або

2) багаторічними насадженнями (дерева і кущі плодово-ягідних насаджень, що зростають у садах, технічні, лісозахисні та інші багаторічні деревинно-чагарникові насадження, виноградники, розплідники, теплиці тощо, квіткові культури (включаючи насіння, цибулини, бульби)) – в розмірі вартості цих насаджень, та/або

3) урожаєм сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень плодоносного віку – в розмірі вартості врожаю.

3.1.2. Сільськогосподарськими тваринами:

1) велика рогата худоба – віком від чотирьох місяців;

2) коні, в т.ч. племінні, – віком від шести місяців;

3) свині – віком від чотирьох місяців;

4) кролі, хутрові звірі – віком від двох місяців;

5) вівці, кози, віслюки, мули – віком від шести місяців;

6) свійська птиця – віком від двох місяців;

7) інші сільськогосподарські тварини, зазначені в Договорі страхування (страуси, сім'ї бджіл у вуликах, риба тощо).

3.1.3. Договором страхування може бути передбачено обмеження віку сільськогосподарських тварин, на яких поширюється страховий захист.

3.2. Сільськогосподарські тварини, що є старші або молодші вказаного віку в п.п. 3.1.2. цих Правил, можуть бути застраховані на спеціальних умовах, зазначених в Договорі страхування.

3.3. За особливими умовами, які вказуються в Договорі страхування, може бути застрахована також інша сільськогосподарська продукція, ніж та, що зазначена у пункті 3.1 цих Правил.

3.4. Конкретна сільськогосподарська продукція, яка підлягає страхуванню за конкретним Договором страхування, зазначається у Договорі страхування.

3.5. Предметом Договору добровільного мультиризикового страхування сільськогосподарської продукції є майнові інтереси Страхувальника, що не суперечать Закону і пов'язані з володінням, користуванням та розпорядженням сільськогосподарською продукцією, вартість якої визначається як сума витрат, понесених у зв'язку з виробництвом окремого виду такої продукції;

3.6. Відповідно до цих Правил застрахованою може бути як уся сільськогосподарська продукція, так і її окрема частина (частина витрат) – вибіркове страхування. При страхуванні усієї сільськогосподарської продукції може бути укладений Договір страхування на повну вартість або в певній частці.

3.7. За погодженням зі Страховиком за Договором страхування можуть бути застраховані додаткові витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, зазначені в Договорі страхування.

4. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ СТРАХОВИХ СУМ ТА РОЗМІРІВ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ

4.1. Загальні положення.

4.1.1. В Договорі страхування за згодою Сторін може бути встановлений ліміт відповідальності:

- 1) на окремі види сільськогосподарської продукції;
- 2) на окремі види страхових ризиків;
- 3) по кожному страховому випадку;
- 4) по кожному застрахованому полю (ділянці).

4.1.2. Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно Договору страхування.

4.1.3. Сплата страхового платежу може здійснюватися готівкою або безготівковим розрахунком.

4.1.4. Страхувальник при укладанні Договору страхування, за згодою Сторін, має право на сплату страхового платежу частинами у порядку, визначеному Договором страхування, якщо інше ним не передбачено.

4.2. Визначення розмірів страхової суми та розмірів страхових виплат при добровільному страхуванні врожаю сільськогосподарських культур на основі індексу середньої врожайності:

4.2.1. Страхова сума (СС) добровільного страхування врожаю сільськогосподарських культур на основі індексу середньої врожайності визначається в розмірі вартості врожаю, яка обчислюється шляхом множення страхової (застрахованої) багаторічної врожайності відповідної сільськогосподарської культури з гектара (за останні мінімум п'ятнадцять років), оприлюднених даних Державною службою статистики України про середню врожайність для адміністративного району України, на ціну 1 центнера сільськогосподарської продукції, що склалася за минулі роки (або за згодою Сторін Договору на заставну ціну цього виду продукції, визначену в установленому порядку) чи ціну сільськогосподарської продукції згідно передбаченого опціону цін (якщо дане положення передбачене умовами Договору страхування), та на застраховану площу, з якої має бути зібрано врожай:

$$CC = V_{стр} \times Ц \times П_{стр}, \text{ де:}$$

$V_{стр}$ – страхова (застрахована) врожайність культури;

$Ц$ – ціна 1 центнера продукції культури;

$П_{стр}$ – застрахована площа культури.

Страхова (застрахована) врожайність розраховується за формулою:

$$V_{стр} = \frac{B_{сер1} + B_{сер2} + \dots + B_{серN}}{N}$$

де:

$B_{сер1} + B_{сер2} + \dots + B_{серN}$ – середня врожайність культури в адміністративному районі (області) України кожного року;

N – кількість років, за які Страхувальником вибирається статистична інформація, опублікована Державною службою статистики України, для розрахунку страхової врожайності культури.

Страхова сума не повинна перевищувати вартості запланованого Страхувальником врожаю.

4.2.2. В Договорі страхування за згодою Сторін може бути встановлена страхова відповідальність Страховика, яка обмежується страховим покриттям. Рівень страхового покриття може обиратися Страхувальником при погодженні зі Страховиком на рівні від 50 (п'ятдесяти)

відсотків до 80 (вісімдесяти) відсотків страхової (середньої) врожайності з кроком мінімум у 5 (п'ять) відсоткових пунктів.

4.3. Визначення розмірів страхової суми та розмірів страхових виплат при добровільному мультиризиковому страхуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень:

4.3.1. Страхова сума встановлюється за згодою Сторін і може бути розрахована:

1) для врожаю і посівів – в межах їх вартості, яка визначається шляхом перемноження середньої врожайності на 1 га за останні мінімум п'ять років, відповідної ціни (закупівельної, договірної, реалізаційної, ринкової, опціону ціни), діючої на день укладання Договору страхування та площі, з якої заплановано отримати врожай. При відсутності показників врожайності у Страхувальника застосовують аналогічні дані того господарства, з складу якого він відокремився або середньостатистичні по району із застосуванням коригувальних коефіцієнтів (при потребі);

2) для насаджень – в межах їх балансової вартості Страхувальника за попередній рік;

3) при страхуванні витрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарських культур, страхова сума встановлюється в межах витрат на посів та вирощування культури (групи культур), якщо інше не передбачено Договором страхування.

4.3.2. Страхова сума може становити певну частку (відсоток) вартості застрахованого предмету договору страхування. При цьому кожний окремих предмет договору страхування вважається застрахованим на таку частку (вартість).

4.3.3. Страхова сума добровільного страхування вартості майнових інтересів Страхувальника при проведенні страхування посівів (насаджень) і вирощування сільськогосподарських культур може визначатися:

1) у відповідності з документами, що підтверджують розміри витрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування врожаю сільськогосподарської культури, на підставі даних плану економічного та соціального розвитку господарства (бізнес-плану), відповідних бухгалтерських документів;

2) на підставі витрат, понесених Страхувальником у минулому році в розрахунку на 1 (один) гектар, помножених на загальну площу сівби (садіння) культури під урожай року, на який укладається Договір страхування.

При цьому сума витрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування врожаю сільськогосподарських культур розраховуються наступним чином: визначаються загальні витрати, які поніс Страхувальник при вирощуванні сільськогосподарської культури на площі 1 гектара, які складаються згідно з нормативами для конкретної сільськогосподарської культури і сільськогосподарської зони, помноженими на загальну площу посівів.

Такі витрати не можуть бути більші за нормативні для конкретної сільськогосподарської культури, конкретної сільськогосподарської зони (полісся, степ, лісостеп).

Страхова сума не може бути більшою, ніж сума всіх витрат господарства на посів та вирощування сільськогосподарської культури, передбачених технологією вирощування врожаю цієї культури.

4.3.4. Страхова сума добровільного страхування вартості майнових інтересів Страхувальника при неотриманні або недоотриманні врожаю (вартість врожаю) сільськогосподарських культур може визначатися в розмірі вартості врожаю, яка обчислюється шляхом множення середньої врожайності з 1 (одного) гектара за останні п'ять років або інший, обумовлений Договором страхування строк, за даними обліку Страхувальника на ціну метричної одиниці (ціна 1 центнера продукції) врожаю культури (виду продукції), що склалася у господарстві Страхувальника (районі, регіоні) за минулий рік (або за згодою Сторін на заставну чи закупівельну ціну цього виду продукції, визначену в установленому порядку), або з використанням опціону ціни на врожай сільськогосподарської культури запропонованого Страховиком для цілей страхування, та на фактичну площу, з якої має бути зібрано врожай.

4.3.5. Страхова сума може визначатися за такими правилами:

1) для кормових культур – може прийматись планова або середня фактична (за останні три (п'ять, інше) роки) собівартість продукції, що склалася у господарстві;

2) по розсадниках, квітах, інших видах сільськогосподарських культур, які в рік посадки (посіву) продукції не дають, – за плановими затратами на посадку (посів), догляд за ними;

3) при страхуванні врожаю особливо цінних сортів і культур – як вартість врожаю за домовленістю Сторін;

4) по культурах закритих ґрунтів (крім насінників), квітах, декоративних рослинах, розсадниках, шкільках, грибах - по середній вартості культур даної групи, що склалась у Страхувальника (в господарстві, районі, регіоні) в попередньому році;

5) по групах культур (картопля, овочі відкритого ґрунту, баштанні) – вартості в період масової реалізації продукції за попередній рік;

б) у місцевостях, де проводяться повторні посіви овочевих культур або вирощуються культури зимового овочівництва (у південних районах), вартість урожаю культур даної групи визначається окремо і потім додається до вартості основних та інших овочевих культур;

7) по насінниках цукрового буряка, кормових коренеплодів, овочевих, баштанних продовольчих культур тощо – за закупівельними цінами на насіння, які склалися у попередньому році;

8) вартість урожаю ефіроолійних культур (коріандр, м'ята, герань, аніс, фенхель, лаванда та інші) для визначення страхової суми обраховується окремо для кожної культури, виходячи із середньої урожайності за три-п'ять років, діючих договірних цін в розрахунку на площу, з якої одержана продукція у поточному році. Аналогічно розраховується вартість урожаю для груп лікарських рослин та інших технічних культур;

9) страхова сума не повинна перевищувати вартості запланованого Страхувальником врожаю;

10) страхова сума зі страхування багаторічних насаджень розраховується, при чітко вираженій періодичності плодоношення – по роках, які відповідають року страхування, тобто, при страхуванні продукції садівництва в парному або непарному році вартість врожаю визначається відповідно за три парних або три непарних роки із останніх шести.

4.3.6. Вартість врожаю визначається окремо для кожної культури, сорту, якщо інше не передбачено Договором страхування. Стосовно овочів і баштанних, сіяних багаторічних трав, плодово-ягідних насаджень, квітів, квітково-декоративних рослин і їм подібних груп, то вартість врожаю визначається в цілому для виду та сорту, якщо інше не визначено Договором страхування.

4.3.7. Вартість урожаю однорічних і багаторічних сіяних трав обчислюється для всієї посівної площі, за винятком посівів, що використовують на випас худоби, якщо інше не передбачено Договором страхування.

4.3.8. Залежно від зони та умов, у яких вирощується культура, страхова сума за Договором страхування визначається з обов'язковим урахуванням впливу кліматичних та інших чинників (агротехнічних вимог щодо вирощування), які також безпосередньо впливають на стан посівів у різних фазах розвитку рослин та формування врожаю.

4.3.9. Договором страхування можуть бути встановлені додаткові страхові суми (ліміти відповідальності Страховика) на відшкодування Страхувальнику додаткових доцільних витрат, пов'язаних із настанням страхового випадку, таких як:

1) витрати Страхувальника на підсів чи пересів зазначеної в Договорі страхування озимої культури, що постраждала внаслідок страхового випадку;

2) заходи щодо запобігання та зменшення збитків.

При цьому розмір такої додаткової страхової суми (ліміту відповідальності Страховика) належним чином визначається у Договорі страхування.

4.4. Визначення розмірів страхової суми та розмірів страхових виплат при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин:

4.4.1. Страхова сума встановлюється в межах вартості сільськогосподарських тварин за цінами і тарифами, що діють на момент укладання Договору страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування.

4.4.2. Страхова сума визначається на підставі документів, що підтверджують вартість сільськогосподарських тварин, або за домовленістю Сторін.

4.4.3. Страхова сума не повинна перевищувати дійсну (ринкову) вартість тварин, що склалась в регіоні страхування.

4.4.4. Вартість сільськогосподарських тварин та птиці визначається за групами: велика рогата худоба; свині; вівці, кози; коні; свійська птиця; кролі, хутрові звірі; інші сільськогосподарські тварини.

4.4.5. Вартість сільськогосподарських тварин/птиці може визначатися, якщо інше не обумовлено Договором страхування:

1) для юридичних осіб - за балансовою вартістю з вирахуванням амортизаційних відрахувань по сільськогосподарських тваринах (робочій і продуктивній худобі), що нараховуються на підставі норм амортизаційних відрахувань, встановлених чинним законодавством України;

2) для фізичних осіб - за ринковою вартістю сільськогосподарських тварин, що склалася в регіоні страхування.

4.4.6. При страхуванні всього поголів'я в господарстві загальна страхова сума вираховується, виходячи із страхової суми на одну тварину та кількості тварин цього виду.

4.4.7. Загальна страхова сума по кожному виду тварин заявляється окремо і в однакових частках ділиться на всіх тварин цього виду, які знаходяться у господарстві.

4.4.8. Якщо протягом строку дії Договору страхування кількість застрахованих тварин збільшується, то загальна сума пропорційно розподіляється на кожну тварину. При зменшенні кількості застрахованих тварин страхова сума на одну тварину не змінюється.

4.4.9. Якщо це передбачено Договором страхування, до відповідальності Страховика додатково можуть включатися витрати Страхувальника, пов'язані з вимушеним забоєм (евтаназією) сільськогосподарських тварин, а саме :доставка тварини для вимушеного забою (евтаназії) на приймальний пункт (ветеринарний заклад), плата за розтин її трупа тощо.

4.4.10. Страхова сума або ліміт відповідальності Страховика можуть бути встановлені по окремому страховому випадку, окремому страховому ризику, групі страхових випадків, по окремому предмету чи групі, що приймаються на страхування, або за Договором страхування в цілому.

4.4.11. Страхувальник має право під час строку дії Договору страхування дострахувати новопридбаних тварин, уклавши додатковий договір зі сплатою додаткового страхового платежу на вимогу Страховика.

4.4.12. Ліміти відповідальності на страхування додаткових витрат, якщо вони покриваються за Договором страхування, можуть становити не більше 10% від страхової суми за Договором страхування, якщо інше ним не передбачено.

4.4.13. При укладанні Договорів страхування з урахуванням умов Розділу 4 цих Правил за згодою Сторін може встановлюватися франшиза – частина збитку, що не відшкодовується Страховиком згідно з Договором страхування. Франшиза може бути умовною або безумовною, встановлюватись як у відсотках від страхової суми, так і в грошовому виразі. Франшиза може встановлюватися по окремому страховому випадку, групі страхових випадків, по окремому страховому ризику, групі страхових ризиків, по окремому предмету договору страхування, виду застрахованих культур, тварин, за Договором страхування в цілому. Вид і розмір франшизи вказується в Договорі страхування.

5. СТРАХОВИЙ РИЗИК ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

5.1. Страховим ризиком відповідно до цих Правил є ризик понесення фінансових збитків Страхувальником при здійсненні ним господарської діяльності, пов'язаної з володінням, користуванням та розпорядженням сільськогосподарською продукцією.

5.2. У Договорі страхування можуть бути зазначені всі наявні з перелічених у п.п. 2.2. – 2.3. цих Правил страхові ризики (актуальні для відповідного виду сільськогосподарської продукції), або лише деякі з них.

5.3. Випадки визнаються страховими, якщо вони настали в період дії Договору страхування,якщо інше ним не передбачено.

5.4. За цими Правилами страховим випадком при добровільному страхуванні сільськогосподарської продукції може бути:

5.4.1. По страхуванню врожаю – неотримання або недоотримання врожаю сільськогосподарських культур внаслідок прямої дії страхових ризиків (окремих або їх комбінацій);

5.4.2. По страхуванню посівів – повна або часткова загибель посівів на всій або частині площі поля (ділянки) внаслідок прямої дії страхових ризиків;

5.4.3. По страхуванню затрат на посів та вирощування – повна або часткова загибель посівів на всій або частині площі поля (ділянки) внаслідок прямої дії страхових ризиків;

5.4.4. По страхуванню насаджень – пошкодження та/або загибель внаслідок прямої дії страхових ризиків;

5.4.5. По страхуванню сільськогосподарських тварин – викрадення, загибель, падіж або вимушений забій застрахованих сільськогосподарських тварин, що сталися внаслідок прямої дії страхових ризиків (окремих, або їх комбінацій).

5.5. Страховим випадком при добровільному індексному страхуванні сільськогосподарських культур (урожайності, погоди) є:

5.5.1. Град;

5.5.2. Злива;

5.5.3. Пожежа;

5.5.4. Тривалі дощі;

5.5.5. Удар блискавки;

5.5.6. Посуха;

5.5.7. Вимокання;

5.5.8. Випрівання;

5.5.9. Повінь, паводок;

5.5.10. Вимерзання;

5.5.11. Ожеледь;

5.5.12. Заморозки;

5.5.13. Буря;

5.5.14. Ураган;

5.5.15. Епіфітотійний розвиток хвороб;

5.5.16. Епіфітотійне розмноження шкідників;

5.5.17. Землетрус;

5.5.18. Протиправні дії третіх осіб;

5.6. Мультиризиковим вважається страхування всіх з нижче перерахованих ризиків загибелі (втрати) сільськогосподарської продукції або її частини внаслідок:

5.6.1. Заморозку;

5.6.2. Ожеледі;

5.6.3. Вимерзання;

5.6.4. Граду;

5.6.5. Удару блискавки;

5.6.6. Лавини;

5.6.7. Земельного зсуву;

5.6.8. Земельного або земельно-водного селю;

5.6.9. Бурі;

5.6.10. Урагану;

5.6.11. Зливи;

5.6.12. Пожежі;

5.6.13. Повені, паводку;

5.6.14. Посухи чи зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або заводненню;

5.6.15. Епітофітотійного розвитку хвороб;

5.6.16. Епіфітотійного розмноження шкідників;

5.6.17. Вторинних хвороб рослин;

5.6.18. Протиправних дій третіх осіб;

5.7. Для сільськогосподарських культур, які вирощують у ґрунтах, щодо яких здійснено комплекс меліоративних заходів шляхом створення спеціальних гідротехнічних споруд, додатково може бути передбачено надання страхового захисту від ризику надмірного або недостатнього зволоження, що може статися внаслідок аварії споруди та/або припинення подачі електроенергії, викликаній стихійним лихом.

5.8. Страховим випадком при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин є події, передбачені Договором страхування, а саме:

5.8.1. Загибель, падіж або вимушений забій застрахованих сільськогосподарських тварин внаслідок:

- 1) пожежі, вибуху;
- 2) стихійних лих: урагану, лавин, зсуву, обвалу, селю, повені, паводку, каменепадку, граду, зливи, землетрусу та інших стихійних лих, передбачених Договором страхування;
- 3) нещасного випадку: замерзання, удушення, падіння в ущелину (яр), наїзду транспортних засобів, утоплення, нападу звірів, укусу отруйних змій або комах, отруєння шкідливими травами, речовинами, продуктами горіння, травматичних ушкоджень, сонячного або теплового удару, опіків, обмороження, переохолодження, потрапляння в дихальні шляхи чужорідного тіла, падіння з висоти, ураження електричним струмом та іншого нещасного випадку, передбаченого Договором страхування;
- 4) хвороб (захворювань);
- 5) патологічних пологів;
- 6) аварійних випадків, вказаних в Договорі страхування;

5.8.2. Протиправдії третіх осіб (викрадення застрахованої тварини, грабіж, розбій, хуліганство, підпал та інші протиправні дії, передбачені Договором страхування, щодо застрахованих сільськогосподарських тварин);

5.8.3. Вимушений забій за розпорядженням Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, пов'язаний з проведенням заходів по боротьбі з епізоотією.

5.9. За згодою Сторін у Договорі страхування можуть бути передбачені також інші страхові випадки.

5.10. Додатково, якщо це передбачено Договором страхування, страховий захист може поширюватись щодо відшкодування:

5.10.1. Витрат на запобігання або зменшення збитків, завданих в результаті страхового випадку (запобігання поширення пожежі, рятування тварин тощо);

5.10.2. Витрат на лікування сільськогосподарських тварин у зв'язку з захворюванням чи травмою;

5.10.3. Збитків у разі неможливості використання сільськогосподарських тварин за призначенням (для племінних тварин);

5.10.4. Інших додаткових витрат, пов'язаних зі страховим випадком, і зазначених в Договорі страхування.

6. ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

6.1. Загальні положення.

6.1.1. Не підлягають відшкодуванню Страховиком за цими Правилами непрямі збитки (упущена вигода), моральна шкода, збитки завдані третім особам внаслідок споживання (використання) проданої чи іншим шляхом переданої застрахованої сільськогосподарської продукції.

6.1.2. Не відшкодовуються ризики, що виникли до початку дії Договору страхування, але були виявлені тільки після укладання Договору страхування.

6.1.3. Договором страхування можуть бути передбачені інші виключення із страхових випадків, ніж ті, що зазначені у цих Правилах.

6.2. Виключення із страхових випадків при страхуванні сільськогосподарських культур (продукції рослинництва):

6.2.1. Якщо інше не передбачено умовами Договору добровільного страхування сільськогосподарських культур (продукції рослинництва), не підлягають страхуванню:

- 1) сільськогосподарські культури, що висіваються на зелене добриво, зелений корм;
- 2) трави природних сінокосів та пасовищ;
- 3) сіяні підпокривні і безпокривні багаторічні трави;
- 4) врожай підпокривних та безпокривних багаторічних трав;
- 5) сільськогосподарські культури, які висівались Страховальником три останні роки підряд, але жодного року від них не отримано врожаю;

б) сорти та гібриди сільськогосподарських культур, які не районовані в регіоні місця страхування у відповідному порядку;

7) посіви, багаторічні насадження, які не знаходяться в зоні офіційного землевпорядкування, як сільськогосподарські угіддя;

8) багаторічні насадження, по яким Страхувальник протягом трьох років, що передували страхуванню, не одержував врожай або густина їх менше 70 відсотків необхідної кількості дерев (кущів) на 1 гектар, що підлягають списанню з балансу у зв'язку з плановою реконструкцією і викорчовуванням, природним відмиранням, псуванням та інше, вражені хворобами, шкідниками рослин;

9) посіви (посадки) сільськогосподарських культур, що знаходяться в зоні, якій загрожують обвали, зсуви, повені та інші стихійні явища, – з моменту оголошення у встановленому порядку про таку загрозу відповідними органами нагляду, у віданні яких знаходяться такі дії;

10) сільськогосподарські культури суцільного способу посіву, які засіяні на полях (ділянках) з ухилом більше 7° від нульового рівня, а просапні культури – з ухилом більше, ніж 3°;

11) сільськогосподарські культури, які на момент укладання Договору страхування мають явні ознаки ураження хворобами і шкідниками та порушення нормальної вегетації;

6.2.2. Сільськогосподарські культури, перераховані в п.п. 6.2.1. цих Правил, можуть бути застрахованими тільки в тому випадку, якщо це прямо зазначено в Договорі страхування, з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування вказаних культур.

6.2.3. Якщо умовами Договору страхування не передбачено інше, Страховик не відшкодовує збитки, заподіяні Страхувальнику (Вигодонабувачу) при страхуванні сільськогосподарських культур (продукції рослинництва) у разі:

1) страхових випадків, які трапились у таку пору року, коли за агротехнічними умовами для даної місцевості і року, врожай сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень повинен бути зібраним;

2) прямої або побічної дії ядерного вибуху, радіації або радіоактивного забруднення, пов'язаної з будь-яким застосуванням атомної енергії та/або використанням матеріалів, що розщеплюються;

3) різного роду воєнних дій або військових заходів та їх наслідків, знярядь війни, а також внаслідок громадянської війни, народних заворушень і страйків, арешту або знищення врожаю сільськогосподарських культур, посівів і багаторічних насаджень на вимогу військової чи цивільної влади, прямих або побічних наслідків терористичних актів, включаючи пошкодження або знищення майна від пожежі або вибуху, прямо чи побічно з цим пов'язаних;

4) навмисних дій або необережності, недбалості Страхувальника, Вигодонабувача чи їх представників, штатного персоналу Страхувальника – юридичної особи, членів родини Страхувальника – фізичної особи або інших осіб, що спільно проживають та ведуть з ним спільне господарство, а також третіх осіб, які відповідно до договорів зі Страхувальником несуть зобов'язання щодо збереження застрахованого майна;

5) крадіжки або розкрадання майна під час (або безпосередньо) після настання страхового випадку, якщо Страхувальником не було здійснено заходів для забезпечення збереження майна, яке залишилося після страхового випадку;

б) зникнення майна безвісти;

7) виникнення будь-якої відповідальності перед третіми особами;

8) проведення Страхувальником робіт із заорення пошкоджених посівів, пересівання або допуску випасу худоби до огляду таких площ Страховиком (представником Страховика) та складання Сторонами відповідного акту огляду;

9) техногенних аварій, хімічного або будь-якого іншого забруднення та зараження врожаю, посіву сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень та навколишнього середовища до, під час або після періоду дозрівання врожаю;

10) невиконання (або часткового виконання) Страхувальником рекомендацій Страховика або уповноваженої Страховиком особи, правил та приписів органів пожежного нагляду та інших компетентних органів у встановлені строки;

11) порушення Страхувальником агротехнічних вимог щодо вирощування, збирання та зберігання врожаю сільськогосподарських культур;

12) хвороби рослин, якщо запобіжні заходи щодо розвитку та поширення не здійснювалися або здійснювалися не в повній мірі і таке явище не визнане “Епіфітотією”;

13) вторинних хвороб рослин, якщо вони не спричинені застрахованими за цим Договором страхування ризиками;

14) ушкодження врожаю, посівів шкідниками рослин за умови, якщо дії та заходи боротьби з ними не проводилися або проводилися не в повній мірі.

6.2.4. Якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, при страхуванні багаторічних насаджень відмирання (ломка) окремих гілок, паростків багаторічних насаджень не розглядається як страховий випадок. Повна загибель внаслідок настання страхових ризиків визнається тільки тоді, коли в дерев або кущів відмирають підземна і наземна частини, коли крона (лоза), або коренева система ушкоджені настільки, що насадження підлягає викорчуванню, і коли ушкоджена надземна частина зрізується.

6.2.5. Умовами Договору страхування Сторони можуть зменшити перелік виключень із страхових випадків та обмежень страхування, або передбачити інші виключення і обмеження страхування залежно від специфіки предмета Договору страхування, якщо вони не суперечать Закону.

6.3. Виключення із страхових випадків при страхуванні сільськогосподарських тварин(продукції тваринництва):

6.3.1. Якщо інше не передбачено Договором добровільного страхування сільськогосподарських тварин, не підлягають страхуванню тварини, які:

1) до укладання Договору страхування вважалися хворими та/або у яких лабораторними дослідженнями встановлена позитивна реакція на певну інфекційну хворобу;

2) перебувають у місцевості, де оголошений карантин, якщо такий має безпосереднє відношення до цих тварин;

3) утримуються не у відповідності до зооветеринарних вимог;

4) утримуються у спорудах, що знаходяться в зоні підвищеного ризику, якій загрожує повінь, зсув, обвал чи інші ризики – з моменту оголошення, в установленому законодавством України порядку, про таку загрозу;

5) перебувають в стані дородового чи післяродового залежування;

6) не досягли або перевищуютьвікову межу, обумовлену цими Правилами;

7) не пройшли необхідну реєстрацію в органах зооветеринарного нагляду (не мають зооветеринарного свідоцтва);

8) не пройшли необхідні щеплення (що підтверджується ветеринарною довідкою встановленого зразка).

6.3.2. Не відшкодовуються збитки, завдані Страхувальнику (Вигодонабувачу) у разі:

1) планового забою тварин, а також із господарських міркувань (старість, пониження продуктивності, в цілях реалізації м'яса);

2) загибелі або вимушеного забою тварин через вимкнення систем опалення, вентиляції (з причин не пов'язаних з вимкненням електроенергії в зв'язку із настанням страхового ризику) або іншого обладнання, вимкнення електроенергії;

3) втрати здатності тварин до запліднення, як результат хвороби або нещасного випадку (якщо інше не передбачено Договором страхування);

4) хвороб та травм тварин, що були відомі Страхувальнику до моменту укладення Договору страхування;

5) використання тварин Страхувальником (Вигодонабувачем) не за призначенням або використанням за призначенням, не вказаним в Договорі страхування;

6) загибелі тварини від виснаження (кахексія);

7) зникнення тварин природним шляхом (заблукали, втекли з місця утримання тощо)

8) необережності Страхувальника (Вигодонабувача), його працівників, представників або членів його сім'ї, що призвела до загибелі тварин;

9) будь-яких військових дій, вторгнення військ, повстання, громадських заворушень та страйків, терористичних актів, конфіскації, примусового вилучення, реквізиції чи іншого вилучення, накладеного правоохоронними або іншими, уповноваженими на це, органами.

10) впливу радіоактивного чи іншого іонізуючого випромінювання;

11) безгосподарності Страхувальника та недотримання ним основних ветеринарно-зоотехнічних правил утримання тварин, в тому числі непроведення або несвоєчасне проведення (профілактичних та протиепізоотичних) заходів, передбачених ветеринарним планом господарства, невиконання рекомендацій та розпоряджень спеціалістів ветеринарної медицини;

12) порушення Страхувальником годівлі, використання неякісних кормів або через недокорм тварин;

13) падежу, знищення (евтаназії), вимушеного забою або прирізки тварин, внаслідок дії подій, не пов'язаних із страховим випадком;

14) падежу або вимушеного забою в результаті захворювання (певних хвороб) тварин протягом зазначеного в Договорі страхування строку з початку дії Договору страхування, якщо інше ним не передбачено.

6.3.3. Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування, якщо страховий випадок стався внаслідок:

- 1) нападу іншої тварини, яка також є власністю Страхувальника (Вигодонабувача);
- 2) глистяної інвазії;
- 3) пологів, якщо спеціаліста ветеринарної служби було викликано пізніше двох годин від початку пологової діяльності;
- 4) харчового отруєння;
- 5) алергічних реакцій на введення лікарських засобів або побічної, негативної дії лікарських засобів;
- 6) вакцинації.

6.3.4. Не підлягають страховому відшкодуванню витрати Страхувальника, пов'язані з щепленням та іншими заходами з імунізації тварин, які проводяться за вимогою Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України або є планово нею передбаченими.

6.3.5. Умовами Договору страхування Сторони можуть зменшити перелік виключень із страхових випадків та обмежень страхування, або передбачити інші виключення і обмеження страхування залежно від специфіки предмета Договору страхування, якщо вони не суперечать Закону.

6.3.6. Страхування окремої групи тварин або окремої тварини не дає права Страхувальнику на одержання страхового відшкодування за збитки, нанесені іншій групі тварин або окремі тварині, які також належать Страхувальнику, не передбачених Договором страхування.

7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВИЙ ПЛАТІЖ

7.1. Страхові тарифи обчислюються Страховиком актуарно (математично) на підставі відповідної статистики настання страхових випадків. Конкретний розмір страхового тарифу при страхуванні сільськогосподарської продукції визначається у Договорі страхування за згодою Сторін.

7.2. Тарифи за страховими випадками, передбаченими цими Правилами, наведені у Додатку 1 до цих Правил.

7.3. Під час визначення розміру страхового платежу, що підлягає сплаті за Договором страхування, Страховик застосовує розроблені ним страхові тарифи, що визначають розмір страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування, з урахуванням предмету страхування та характеру страхового ризику згідно Додатку 1 до цих Правил.

7.4. Страховий платіж за Договором страхування повинен бути сплачений Страхувальником одноразово за весь строк страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування. Страхувальник має право, за погодженням зі Страховиком, на сплату страхових платежів частинами в строки, що обумовлені умовами Договору страхування.

7.5. За згодою між Страхувальником та Страховиком при укладанні Договору страхування строком на один рік, страховий платіж може бути сплачений частинами.

7.6. При цьому перша частина страхового платежу має складати не менш ніж 50 відсотків загального платежу і вноситься на поточний рахунок або в касу Страховика в день підписання Договору страхування, якщо інше не передбачено Договором страхування, решта – не пізніше ніж через три місяці після набуття Договором страхування чинності.

7.7. Страхувальник втрачає право на розстрочку сплати страхової премії, якщо до сплати чергового страхового внеску Страхувальник заявив про настання страхового випадку, якщо інше не обумовлено Договором страхування. У цьому випадку Страховик має право зажадати від Страхувальника достроково сплатити несплачену частину страхової премії або утримати несплачену частину премії із суми страхового відшкодування.

7.8. Якщо, при внесенні страхового платежу частинами, на час настання страхового випадку:

7.8.1. Страхова премія сплачена не в повному обсязі, але строк сплати наступної частини страхового платежу не наступив, Страховик має право пропорційно зменшити виплату;

7.8.2. Страхова премія сплачена не в повному обсязі і при цьому існує заборгованість зі сплати страхової премії за відповідний період, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування або достроково припинити Договір страхування згідно його умов.

Наслідки сплати страхового платежу частинами визначаються у Договорі страхування.

7.9. Страхова премія може бути сплачена готівкою в касу Страховика або шляхом безготівкового перерахування коштів на поточний рахунок Страховика.

7.10. Страхувальники згідно з укладеними Договорами страхування мають право вносити платежі лише у грошовій одиниці України, а Страхувальники – нерезиденти – у іноземній вільно конвертованій валюті або у грошовій одиниці України у випадках, передбачених чинним законодавством України.

8. СТРОК ТА МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

8.1. Строк дії Договору страхування.

8.1.1. Строк дії Договору страхування на умовах цих Правил визначається у Договорі страхування.

8.1.2. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення Страхувальником першого страхового платежу, якщо інше не передбачено Договором страхування.

8.1.3. Дія Договору страхування закінчується о 24 годині 00 хвилин доби, зазначеної в Договорі страхування як день закінчення його дії.

8.1.4. Договір страхування врожаю сільськогосподарських культур на основі індексу врожайності закінчується о 24 годині 00 хвилин доби, що зазначений в Договорі страхування як дата завершення збору врожаю застрахованої сільськогосподарської культури, встановленого агротехнічними вимогами для даної зони (регіону), якщо інше не передбачено Договором страхування.

8.2. Місце дії Договору страхування.

8.2.1. Договір страхування діє на території України, якщо інше не передбачено Договором страхування.

8.2.2. Договір страхування діє по відношенню до посівів (врожаю) тільки за умови їх перебування на території, зазначеній у Договорі страхування, якщо інше ним не передбачено.

8.2.3. Під місцем дії Договору страхування відносно сільськогосподарської продукції (культур) розуміється застрахована площа - поле (ділянка), що має територіальні ознаки відповідно до фіксованих координат за допомогою даних глобальної навігаційної супутникової системи та/або відповідно до чинних документів на користування землею, на якій вирощується сільськогосподарська культура: карт-схем полів (ділянок) та/або геоінформації відповідно до Державного земельного кадастру;

8.2.4. Сільськогосподарські тварини за цими Правилами вважаються застрахованими тільки на тій території, яка вказана у Договорі страхування. Якщо застраховані тварини вилучаються з визначеної в Договорі страхування території страхування без попереднього узгодження із Страховиком, страхування (страховий захист) щодо цих тварин припиняється.

8.2.5. Договором страхування може передбачатися страхування тварин під час їх перевезення, як по території України так і за межі України, на виставки, змагання тощо. При цьому відповідальність Страховика наступає з моменту, коли застрахована тварина знаходиться на певній відстані від місця постійного перебування, яка зазначається у Договорі страхування.

9. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ. ФРАНШИЗА. РІВЕНЬ СТРАХОВОГО ПОКРИТТЯ

9.1. Загальні положення.

9.1.1. Договір добровільного страхування сільськогосподарської продукції укладається у двох примірниках державною мовою (по одній для кожної Сторони Договору страхування), якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, а також на підставі заяви Страхувальника, встановленої Страховиком форми, та інших додаткових документів до заяви, якщо такі передбачені вимогою для надання від Страхувальника Страховиком.

9.1.2. У випадку втрати Страхувальником оригінального примірника Договору страхування йому видається дублікат. Після видачі дублікату втрачений оригінал Договору страхування вважається недійсним і страхове відшкодування за ним не здійснюється.

9.1.3. Заява на страхування заповнюється власноручно керівником Страхувальника або його уповноваженим представником. На прохання Страхувальника і з його слів заява може бути заповнена представником Страховика. Усі пункти заяви на страхування повинні бути заповнені розбірливим почерком, що не припускає подвійного тлумачення. Заповнена заява підписується керівником Страхувальника або його представником.

9.1.4. При укладенні Договору страхування Страховик має право запросити у Страхувальника додаткову інформацію (яка стає невід'ємною частиною Договору страхування з моменту початку його дії):

- 1) довідку про фінансовий стан Страхувальника;
- 2) матеріали аудиторських та інших перевірок (у тому числі – аудиторський висновок);
- 3) документи, які підтверджують вартість предмету Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції;
- 4) довідку або висновки відповідних органів або спеціалістів, та інші документи, необхідні для оцінки Страховиком страхового ризику;
- 5) інші дані та документи, які Страховик вважає необхідними для оцінки ступеня ризику, ідентифікації та вартості предмета Договору страхування.

9.1.5. Страхувальник несе відповідальність за достовірність і повноту даних, поданих для укладання Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції.

9.1.6. Договір страхування укладається у письмовій формі. Факт укладення Договору страхування може посвідчуватися страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою договору.

9.1.7. При укладанні Договору страхування Страхувальник зобов'язаний повідомити Страховику відомі для нього обставини, що мають істотне значення для визначення імовірності настання страхового випадку і розміру можливих збитків від його настання (страхового ризику), якщо ці обставини не відомі та/або не можуть бути відомі Страховику. Істотними визнаються обставини, зазначені Страховиком у Договорі страхування та/або в заяві Страхувальника на страхування.

9.1.8. При укладанні Договору страхування Страхувальник зобов'язаний обов'язково повідомити Страховика про всі інші чинні Договори страхування щодо предмету Договору страхування.

9.1.9. Подання заяви на страхування не зобов'язує жодну із Сторін укласти Договір добровільного страхування сільськогосподарської продукції. Страховик залишає за собою право відмовитися від укладання Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції.

9.1.10. При укладанні Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції за згодою Сторін може бути встановлена умовна, безумовна або часова франшиза чи рівень страхового покриття.

9.1.11. Вид франшизи та її розмір визначає Страховик. Франшиза за Договором добровільного страхування сільськогосподарської продукції може бути встановлена у відсотках від страхової суми або в абсолютному розмірі.

9.1.12. При встановленні умовної франшизи Страховик звільняється від відповідальності за збиток, якщо його розмір не перевищує франшизу.

9.1.13. Якщо збиток перевищує умовну франшизу – відповідальність Страховика визначається розміром збитку.

9.1.14. У разі безумовної франшизи відповідальність Страховика визначається розміром збитку за вирахуванням франшизи.

9.1.15. Рівень страхового покриття може встановлюватись до показника страхової вартості(суми витрат на одиницю площі) або середньої врожайності сільськогосподарської культури чи показника страхової вартості сільськогосподарської тварини.

9.1.16. Договором добровільного страхування сільськогосподарської продукції можуть бути передбачені інші умови страхування, які відповідають цим Правилам та Закону.

9.1.17. За вимогою Страхувальника Страховик має прийняти рішення про коригування умов Договору страхування (внесення змін та/або доповнень), якщо в період його дії відбувається зміна ступеня ризику або обсягу страхової відповідальності, при умові доведення доцільності та обґрунтованості даного коригування Страхувальником, або відмовити в коригуванні, якщо вимога Страхувальника є необґрунтованою і недоцільною.

9.2. Особливості укладення договору добровільного страхування сільськогосподарських культур на основі індексу врожайності/ погоди.

9.2.1. Договір страхування укладається, якщо інше ним не передбачено:

1) озимих культур – після появи сходів восени (фаза кушіння або розетки), але не пізніше 01 грудня року укладання Договору страхування та/або відновлення вегетації рослин навесні;

2) ярих зернових та зернобобових, кукурудзи, технічних, кормових культур, картоплі та інших – після появи сходів навесні; насаджень – після їхнього приживання.

9.2.2. Договір страхування може бути укладений на окрему культуру або кілька культур з відшкодуванням за кожну культуру.

9.2.3. При вибіркового страхуванні врожаю окремих сільськогосподарських культур Страхувальник не має права на одержання страхового відшкодування за збитки, що завдані врожаю інших сільськогосподарських культур, які за Договором страхування захистом не забезпечені.

9.2.4. Після отримання Страховиком письмової заяви Страхувальника на страхування врожаю сільськогосподарських культур, Сторони проводять огляд посівів культури (групи культур) і складають відповідний акт огляду, в якому визначається стан посівів, розвиток рослин, дотримання Страхувальником агротехнічних вимог щодо вирощування визначеної культури та інша актуальна інформація.

Відповідальність Страховика за укладеним Договором страхування настає лише після складення відповідного акту огляду, якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.3. Особливості укладення договору добровільного мультиризикового страхування посівів або врожаю сільськогосподарських культур.

9.3.1. До заяви на страхування Страхувальником на вимогу Страховика надаються:

1) довідка із Державної служби статистики України про врожайність відповідної культури за останні 5 років, зокрема вибірка, згідно форми 29 сг, звіт про збір урожаю сільськогосподарських культур зі всіх площ – полів (ділянок), земель або довідка про врожайність, затверджена належним чином;

2) карта–схема землекористування;

3) технологічна карта вирощування сільськогосподарської культури (насадження);

4) дані, що характеризують сортову, посівну та врожайну якості насіння;

5) дані по сівозміні (схема сівозміни) на землях даного господарства;

6) розрахунок загальних витрат на одиницю посівної площі сільськогосподарської культури;

7) інформацію про страхові випадки у минулому.

9.3.2. Договір страхування врожаю сільськогосподарських культур, або посівів сільськогосподарських культур може бути укладений на окрему культуру або кілька культур з відшкодуванням за кожну культуру.

9.3.3. Договір страхування врожаю сільськогосподарських культур укладається на всю, або частину площі посіву сільськогосподарських культур. Страхування врожаю багаторічних культур проводиться на всій, або частині площі даної культури, за винятком

площі на випас; багаторічних насаджень – на всій площі насаджень, або на площі окремих їх груп, але при умові страхування всіх насаджень даної групи.

9.3.4. Договір страхування посівів або врожаю сільськогосподарських культур укладається на строк, що визначається в Договорі страхування за згодою Сторін, але не пізніше початку сівби, якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.3.5. Договір страхування багаторічних насаджень укладається до вступу їх в зиму (припинення вегетації), якщо інше не передбачене Договором страхування.

9.3.6. Культури, які вирощуються у закритому ґрунті, приймаються на страхування не пізніше початку виробничого циклу (посіву, висадки), якщо інше не передбачене Договором страхування.

9.3.7. Договір страхування укладається, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування:

1) із страхування озимих культур – після появи сходів восени, відновлення вегетації навесні;

2) при страхуванні багаторічних насаджень - до входження їх у зиму (припинення вегетації);

3) при страхуванні багаторічних сіяних трав посіву минулих років – перед входом їх у зиму, але не пізніше 01 грудня року укладання Договору страхування;

4) із страхування ярих зернових – після появи сходів навесні;

5) висаджених (посадок насаджень) – після їхнього приживання.

9.3.8. При укладанні Договорів страхування посівів або врожаю сільськогосподарських культур та насаджень до Договору прикладається карта полів або насаджень з обов'язковим оглядом предмету Договору страхування, що приймається на страхування, за участю необхідних спеціалістів (агронома, та ін.) та інші документи, передбачені Договором страхування.

9.4. Особливості укладення договору добровільного страхування сільськогосподарських тварин.

9.4.1. Перед укладенням Договору страхування, сільськогосподарські тварини, що приймаються на страхування, мають бути обов'язково оглянуті Страховиком (представником Страховика) та/або незалежним експертом, якщо інше не передбачено Договором страхування. При укладанні Договору страхування Страховик має право вимагати у Страхувальника документи, які йому необхідні для оцінки страхового ризику (зокрема, баланс, висновок – довідку ветеринарного лікаря або Державної ветеринарної та фіто санітарної служби України про стан здоров'я тварин, інформацію про проведені щеплення і профілактичні заходи щодо захворювань тварин, інформацію про умови утримання тварин, збитки за попередні роки тощо).

9.4.2. При укладанні Договору добровільного страхування сільськогосподарських тварин Страхувальник зобов'язаний надати Страховику:

1) всі необхідні дані про тварини (на основі бухгалтерських документів) – якщо Страхувальник юридична особа; опис тварин (вид, ім'я (кличку), масть, вік тощо) – якщо Страхувальник фізична особа;

2) всю інформацію про відому йому небезпеку, яка може призвести до настання страхового випадку;

3) інформацію про страхові випадки у минулому, що призвели до пошкодження тварин.

9.4.3. Страховик має право вимагати у Страхувальника документи, що підтверджують право власності на тварину (за наявності) та вартість сільськогосподарських тварин, паспорт великої рогатої худоби та ветеринарну карту до паспорта – при страхуванні цього виду тварин, а також копію паспорта та копію довідки про присвоєння індивідуального податкового номеру Страхувальника тощо, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

9.4.4. При страхуванні елітних (племінних) продуктивних тварин Страхувальник зобов'язаний пред'явити «Оціночний сертифікат», або інший документ, який підтверджує вартість застрахованої тварини.

9.4.5. При страхуванні сільськогосподарських тваринна страхування приймається все поголів'я тварин окремого виду (якщо інше не передбачено умовами договору страхування), яке належить на праві власності або на інших законних підставах Страхувальнику (Вигодонабувачу).

9.4.6. Страхування бджолосімей проводиться на наступних умовах:

1) Договір страхування бджолосімей укладається:

а) в період після весняного обльоту і до входу в зиму з обов'язковим оглядом вуликів та встановленням наявності в них бджолосімей в стані нормального розвитку;

б) тільки після перевірки ветеринарно-санітарного паспорта пасіки, якщо він є, а в разі відсутності – після ветеринарно-санітарного огляду пасіки відповідним компетентним фахівцем, що має необхідні повноваження, зі складанням засвідченої належним чином довідки про санітарно-епізоотичний стан пасіки.

9.4.7. Додатково або окремо від Договору страхування бджолосімей може бути укладений Договір страхування вуликів та/або основної бджільницької продукції (віск, мед).

9.4.8. До Договору страхування пасіки, в цілому або її складових, обов'язково додається відповідний акт з точним описом кожного вулика (достатнім для ідентифікації, або таким, що виключає заміну вулика) і адресою їх місцезнаходження.

10. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

10.1. При страхуванні сільськогосподарської продукції Страхувальник має право:

10.1.1. На одержання страхового відшкодування в розмірі збитку в межах страхової суми з урахуванням конкретних умов Договору страхування;

10.1.2. Достроково розірвати Договір страхування в односторонньому порядку відповідно до Закону з обов'язковим письмовим повідомленням Страховика не пізніше, як за тридцять днів до дати розірвання Договору страхування;

10.1.3. У разі втрати страхового свідоцтва (полісу, сертифікату) у період дії Договору страхування подати письмову заяву про його втрату і одержати дублікат (з моменту видачі дублікату свідоцтва утрачене свідоцтво вважається недійсним);

10.1.4. Вносити Страховику пропозиції щодо внесення змін і доповнень до умов Договору страхування;

10.1.5. При укладанні Договору страхування призначати Вигодонабувача, який може зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, для отримання страхового відшкодування, а також змінювати його до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування;

10.1.6. Подати заяву на переукладення Договору страхування у разі здійснення ним заходів, що зменшили ступінь страхового ризику, або при збільшенні вартості/ціни предмету договору страхування;

10.1.7. Оскаржити в судовому порядку відмову Страховика у здійсненні страхового відшкодування.

10.2. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші права Страхувальника, які не суперечать законодавству України і цим Правилам.

10.3. При страхуванні сільськогосподарської продукції Страхувальник зобов'язаний:

10.3.1. Своєчасно вносити страхові платежі згідно умов Договору страхування;

10.3.2. При укладанні Договору страхування надати інформацію Страховикові про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;

10.3.3. При укладенні Договору страхування повідомити Страховика про інші чинні Договори страхування щодо цього предмета Договору страхування;

10.3.4. Надавати Страховику (представнику Страховика) можливість проведення огляду предмету договору страхування до укладання Договору страхування, у період його дії та після настання страхового випадку;

10.3.5. Вживати заходів щодо запобігання та зменшення збитків, завданих внаслідок настання страхового випадку;

10.3.6. Повідомити Страховика про настання страхового випадку в строк, передбачений Договором страхування;

10.3.7. Письмово повідомити Страховика про свою реорганізацію (для переукладання Договору страхування) або ліквідацію як юридичної особи (для дострокового припинення Договору страхування);

10.3.8. При настанні страхового випадку здійснити заходи, передбачені в розділі 11 цих Правил;

10.3.9. Утримувати застраховане майно у відповідності до протипожежних та інших правил, забезпечувати виконання вимог органів нагляду, дотримуватись правил агротехніки, вирощування та збирання врожаю, утримання сільськогосподарських тварин;

10.3.10. Зберігати до прибуття Страховика (представника Страховика) пошкоджену і вцілілу сільськогосподарську продукцію в тому вигляді, який вона має після настання страхового випадку;

10.3.11. Вжити всіх можливих заходів та виконати всі необхідні формальності для забезпечення реалізації Страховиком права регресу до особи, винної в настанні страхового випадку, в тому числі передати Страховику всі наявні в нього документи, що підтверджують вину особи у завданні збитку.

10.4. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені інші обов'язки Страхувальника, які не суперечать законодавству України і цим Правилам.

10.5. У разі укладення договору добровільного страхування сільськогосподарських культур Страхувальник додатково зобов'язаний:

10.5.1. Подати Страховику необхідну інформацію про середню врожайність у господарстві або районі (області), ціну за 1 центнер продукції та застраховану площу, які зазначені у Договорі страхування, перелік виконаних робіт, які передбачені технологією вирощуванню культур, що приймаються на страхування;

10.5.2. Дотримуватися комплексу агротехнічних вимог щодо вирощування, догляду за посівами, збирання та зберігання врожаю, а також протипожежних правил;

10.5.3. Не пізніше, ніж за п'ятнадцять днів до початку збирання урожаю, повідомити про це Страховика і надати йому можливість інспекції посівів застрахованої сільськогосподарської культури, якщо це передбачено умовами Договору страхування;

10.6. Умовами Договору добровільного страхування сільськогосподарських культур можуть бути передбачені також інші додаткові обов'язки Страхувальника, які не суперечать законодавству України та цим Правилам.

10.7. У разі укладення договору добровільного страхування сільськогосподарських тварин Страхувальник додатково зобов'язаний:

10.7.1. Утримувати тварини у відповідності з протипожежними правилами, дотримуватися зооветеринарних правил щодо утримання та годівлі тварин, виконувати вимоги відповідних компетентних органів нагляду в повному обсязі;

10.7.2. Вживати усіх можливих заходів щодо спасіння і надання допомоги застрахованим тваринам, запобігання та зменшення збитків, завданих внаслідок настання страхового випадку. Вживаючи такі заходи, Страхувальник повинен дотримуватись рекомендацій Страховика, якщо вони надані Страхувальнику;

10.7.3. Дотримуватись основних ветеринарно-зоотехнічних правил утримання тварин, в тому числі проведення профілактичних та протиепізоотичних заходів, передбачених ветеринарним планом господарства, та не допускати дії факторів, виникнення яких може підвищувати ступінь страхового ризику;

10.7.4. Надавати Страховику (представникові Страховика) або незалежному експерту можливість огляду умов утримання тварин, їх годівлі та використання до укладання Договору страхування, в період його дії та туш після загибелі тварин внаслідок настання страхового випадку;

10.7.5. Негайно (протягом двох робочих днів) письмово повідомити Страховика, якщо викрадена застрахована тварина знайдена і повернута Страхувальнику, або якщо Страхувальнику стало відомо про місцезнаходження викраденої тварини;

10.7.6. Якщо викрадена застрахована тварина знайдена і повернута Страхувальнику, протягом місяця повернути Страховику отримане страхове відшкодування за викрадену тварину.

10.8. Умовами договору добровільного страхування сільськогосподарських тварин можуть бути передбачені також інші додаткові обов'язки Страхувальника, які не суперечать законодавству України та цим Правилам.

10.9. При страхуванні сільськогосподарської продукції Страховик має право:

10.9.1. При укладанні Договору страхування вимагати у Страхувальника будь-яку інформацію та документи стосовно сільськогосподарської продукції, яка підлягає страхуванню;

10.9.2. Після подання заяви на страхування та в період дії Договору страхування перевіряти відомості Страхувальника щодо достовірності визначення вартості сільськогосподарської продукції, достовірність наданої Страхувальником інформації про предмет договору страхування, в тому числі по первинних бухгалтерських документах;

10.9.3. Відмовити у виплаті страхового відшкодування у випадках, передбачених законодавством України та цими Правилами;

10.9.4. Відстрочити прийняття рішення про виплату страхового відшкодування у випадках, передбачених законодавством України, цими Правилами та Договором страхування;

10.9.5. Робити запити про відомості, пов'язані з страховим випадком, в компетентні органи, які володіють інформацією про обставини страхового випадку, а також самостійно з'ясовувати причини і обставини страхового випадку;

10.9.6. У разі збільшення ступеня страхового ризику вимагати від Страхувальника сплати додаткового страхового платежу. В цьому випадку Страховик на власний розсуд або за заявою Страхувальника про зміни в ступені ризику може здійснити перерахунок страхового платежу, про що повинен повідомити в письмовій формі Страхувальника;

10.9.7. Достроково припинити дію Договору страхування відповідно до Закону, з обов'язковим письмовим повідомленням Страхувальника, не пізніше, як за тридцять днів до дати припинення Договору страхування;

10.9.8. Проводити розслідування причин і обставин страхового випадку;

10.9.9. Проводити оцінку понесеного Страхувальником збитку і розрахунок суми страхового відшкодування;

10.9.10. Вимагати від Страхувальника та/або Вигодонабувача повернення виплаченого йому страхового відшкодування у випадку, якщо виявляться такі обставини, які відповідно до цих Правил та/або законодавства України дають Страховику право на відмову у виплаті страхового відшкодування;

10.9.11. Зменшити суму страхового відшкодування на суму відшкодування, сплаченого, в будь-якій формі третіми особами;

10.9.12. При отриманні відомостей про зміни обставин, які мають істотне значення для оцінки страхового ризику, змінювати умови Договору страхування шляхом укладення додаткового договору зі Страхувальником, а у разі відмови Страхувальника від укладення додаткової угоди – припинити дію Договору страхування;

10.9.13. У разі виплати страхового відшкодування висунути в межах суми, виплаченої Страхувальникові, вимоги, які Страхувальник має до особи, відповідальної за завдану шкоду;

10.9.14. Відмовити у виплаті страхового відшкодування та припинити дію Договору страхування, якщо Страхувальник не виконає якогось із перелічених вище обов'язків.

10.10. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші права Страховика, які не суперечать законодавству та цим Правилам.

10.11. При страхуванні сільськогосподарської продукції Страховик зобов'язаний:

10.11.1. Ознайомити Страхувальника з умовами страхування та Правилами страхування;

10.11.2. Протягом двох робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу;

10.11.3. При настанні страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у передбачений Договором строк. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами Договору страхування або Законом;

10.11.4. Відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами Договору страхування;

10.11.5. За заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або збільшення вартості майна (врожаю) переукласти з ним Договір страхування шляхом укладення додаткової угоди до Договору страхування;

10.11.6. Не розголошувати відомостей про Страхувальника та його майнове становище, крім випадків, встановлених Законом.

10.12. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші обов'язки Страховика, які не суперечать Закону та цим Правилам.

10.13. За невиконання або неналежне виконання прийнятих зобов'язань за Договором страхування Сторони несуть відповідальність згідно з законодавством України.

11. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА ПРИ НАСТАННІ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

11.1. У разі настання страхового випадку Страхувальник зобов'язаний:

11.1.1. Вжити всіх розумних та посильних заходів в обставинах, що склалися, для рятування предмету Договору страхування та зменшення збитків;

11.1.2. Виконати всі необхідні заходи для запобігання і усунення причин, які можуть спричинити додатковий збиток;

11.1.3. Подати Страховику письмове повідомлення, за встановленою Страховиком формою, про настання і обставини страхового випадку, характер пошкодження предмету Договору страхування:

1) про загибель чи пошкодження озимих і багаторічних культур, що сталися восени і в період зимування – не пізніше трьох діб після початку масового посіву ярих культур у господарстві;

2) при дії стихійних ризиків, що мають тривалу дію (посуха (засуха), вторинні хвороби рослин, тощо), не пізніше ніж за п'ятнадцять днів до початку збирання врожаю культури в господарстві;

3) про загибель (падіж, знищення, евтаназію, вимушений забій або прирізку) або отримання травматичних ушкоджень застрахованими сільськогосподарськими тваринами внаслідок настання страхового випадку (з вказівкою про час, місце, характер нанесеної шкоди та приблизний її розмір, причини і обставини виникнення події і можливі заходи, направлені на мінімізацію збитків), не пізніше трьох діб після настання страхового випадку, якщо інший строк не буде передбачено Договором страхування;

4) надати Страховику всю необхідну інформацію та документи, зазначені у цих Правилах, для встановлення факту настання страхового випадку та визначення розміру збитку;

5) протягом 24 годин після настання страхового випадку заявити про це в компетентні органи: Державну службу з надзвичайних ситуацій України, Гідрометеоцентр, Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України, якщо інший строк не буде передбачено Договором страхування;

6) якщо є підстави вважати, що збиток є наслідком протиправних дій третіх осіб, протягом 24 годин після настання страхового випадку звернутися в органи Міністерства внутрішніх справ України і надати Страховику відповідні документи.

7) надати Страховику (представнику Страховика) можливість проводити огляд і обстеження застрахованого майна (врожаю, посівів, тварин), розслідування причин і розміру збитку;

8) вжити всіх заходів щодо забезпечення права вимоги до особи, відповідальної за заподіяння збитку, якщо така є, а також передати це право Страховику.

11.2. У разі здійснення добровільного страхування сільськогосподарських культур Страхувальник додатково зобов'язаний:

11.2.1. Зберегти до прибуття Страховика (представника Страховика) в незміненому стані пошкоджені або знищені сільськогосподарські культури, якщо це не призведе до збільшення збитку. Страховик протягом строку, зазначеного в умовах Договору страхування з моменту отримання повідомлення про настання страхового випадку від Страхувальника повинен направити для огляду сільськогосподарських культур свого представника, або дати письмову вказівку щодо подальших дій Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором страхування;

11.2.2. Забезпечити представнику Страховика можливість:

1) оглянути пошкоджені сільськогосподарські культури та місце настання страхового випадку;

2) брати участь у заходах щодо зменшення збитку та рятування застрахованих культур;

3) розслідувати і встановити факт, причини і обставини настання страхового випадку;

4) визначити розмір збитку;

5) скласти акт про страховий випадок. Акт складається на випадок загибелі або на кожен випадок пошкодження сільськогосподарських культур (багаторічних насаджень), про загибель чи пошкодження посівів/ недобір чи повну відсутність урожаю, про які Страхувальник повідомив Страховика, представником Страховика за участю Страхувальника (його уповноваженого представника), а також, при потребі, спеціалістів відповідного фаху (експертів);

11.3. У разі здійснення добровільного страхування сільськогосподарських тварин Страхувальник додатково зобов'язаний:

11.3.1. Забезпечити збереження туш тварин, що загинули внаслідок настання події, що може бути визнана страховою, до прибуття Страховика (представника Страховика) або уповноваженого ним експерта в тому вигляді, якого вони набули після події, якщо інше не обумовлено в Договорі страхування;

11.3.2. Погодивши місце та час, при потребі надати Страховику (представнику Страховика) або уповноваженому ним експерту можливість огляду загиблих тварин та/або місце страхового випадку, якщо тварин було викрадено.

11.4. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші дії Страхувальника при настанні страхового випадку, що не суперечать Закону.

12. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ

12.1. Для прийняття рішення про виплату чи відмову у виплаті страхового відшкодування при добровільному індексному страхуванні сільськогосподарських культур Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний надати Страховику:

12.1.1. Письмову заяву про виплату страхового відшкодування встановленої Страховиком форми;

12.1.2. Договір страхування (оригінал або копію згідно умов Договору страхування) або його дублікат;

12.1.3. Акт огляду пошкоджених (знищених чи втрачених) посівів/урожаю, підписаний Страховиком і Страхувальником, якщо такий акт складався за умовами Договору страхування;

12.1.4. Довідки (акти, висновки тощо) з компетентних органів (Державної служби з надзвичайних ситуацій України, Гідрометеоцентру, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, Міністерства внутрішніх справ України) про факт, причини та обставини настання страхового випадку та розмір збитку;

12.1.5. Бухгалтерські документи Страхувальника, що підтверджують розмір збитку на вимогу Страховика;

12.1.6. Копію майнової претензії до особи, винної в заподіянні збитків та документи, що підтверджують відправлення претензії адресату на вимогу Страховика;

12.2. Для отримання страхового відшкодування при добровільному мультиризиковому страхуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний подати Страховику наступні документи:

12.2.1. Письмову заяву встановленої форми про настання страхового випадку і виплату страхового відшкодування;

12.2.2. Договір страхування (оригінал або копію відповідно до умов Договору страхування);

12.2.3. Фото-, відеоматеріали, описи, ескізи, плани і/або схеми, на яких зафіксований зовнішній вигляд знищених чи пошкоджених сільськогосподарських культур/ насаджень (їх залишків) після настання страхового випадку, якщо надання таких документів прямо передбачено Договором страхування;

12.2.4. Довідки (акти, висновки тощо) з компетентних органів (Державної служби з надзвичайних ситуацій України, Гідрометеоцентру, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, Міністерства внутрішніх справ України) про факт, причини та обставини настання страхового випадку та розмір збитку;

12.2.5. Документи, що підтверджують право володіння предметом договору страхування (державний акт на право власності на землю, договір оренди землі тощо);

12.2.6. Документ, який підтверджує внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про вчинене кримінального правопорушення за фактом настання страхового

випадку (довідка органу досудового слідства) – надається у разі, коли в розслідуванні обставин і причин настання страхового випадку зобов'язані брати участь правоохоронні органи;

12.2.7. Акт огляду пошкоджених (знищених чи втрачених) сільськогосподарських культур чи багаторічних насаджень, підписаний Страховиком і Страхувальником, якщо такий акт складався за умовами Договору страхування;

12.2.8. Бухгалтерські документи Страхувальника, що підтверджують розмір збитку на вимогу Страховика;

12.2.9. Належним чином оформлені виписки з документів бухгалтерського обліку стосовно понесених фактичних затрат в межах агротехнологічних норм у даному регіоні на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури по даному предмету Договору страхування з інформацією, яка дає змогу перевіряти достовірність поданої інформації (по страхуванню витрат на посів і вирощування сільськогосподарської культури).

12.3. Для отримання страхового відшкодування при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний надати Страховику:

12.3.1. Письмову заяву встановленої форми про настання страхового випадку і виплату страхового відшкодування;

12.3.2. Договір страхування (оригінал або копію відповідно до умов Договору страхування);

12.3.3. Документи, що підтверджують законне право володіння твариною;

12.3.4. Довідку відповідної компетентної установи (Державної служби з надзвичайних ситуацій України, Гідрометеоцентру, Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, Міністерства внутрішніх справ України) з підтвердженням факту події, що може бути визнана страховим випадком, із зазначенням причини та обставини її виникнення, та/ або осіб винних в настанні страхового випадку (зокрема – рішення суду).

12.4. При загибелі (падежу) застрахованих сільськогосподарських тварин внаслідок хвороби Страхувальник додатково до документів, визначених пунктом 12.3 цих Правил, зобов'язаний подати:

12.4.1. Протокол розтину трупу застрахованої тварини із зазначенням причин її захворювання, загибелі (падежу) або вимушеного забою (евтаназії);

12.4.2. Акт спрямування тварини на вимушений забій (евтаназію), якщо такий є;

12.4.3. Документ що підтверджує непридатність до вживання м'яса (всієї туші або її частини) вимушено забитої тварини, якщо такий є;

12.4.4. Копія рішення компетентного органу про оголошення карантину в регіоні та про заходи боротьби із інфекційними хворобами;

12.4.5. Квитанції, прибуткові ордери, товарно-касові чи інші розрахункові документи, що підтверджують витрати Страхувальника на проведення заходів щодо запобігання та зменшення збитків, в т.ч. сплату за лікування хворої тварини, медикаменти тощо;

12.5. При загибелі (падежу) застрахованих сільськогосподарських тварин внаслідок нещасного випадку Страхувальник додатково до документів, визначених пунктом 12.3 цих Правил, зобов'язаний подати:

12.5.1. Висновок – довідку ветеринарного лікаря або служби ветеринарної медицини про причини загибелі або вимушеного забою (евтаназії) застрахованої тварини;

12.5.2. Експертний висновок лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи, якщо тварина загинула внаслідок отруєння;

12.5.3. Акт спрямування тварини на вимушений забій (евтаназію), якщо такий є;

12.5.4. Документ, що підтверджує непридатність до вживання м'яса (всієї туші або її частини) вимушено забитої тварини, якщо такий є;

12.5.5. Квитанції, прибуткові ордери, товарно-касові чи інші розрахункові документи, що підтверджують витрати Страхувальника на проведення заходів щодо запобігання та зменшення збитків, в т.ч. сплату за лікування хворої тварини, медикаменти тощо.

12.6. При викраденні застрахованих сільськогосподарських тварин Страхувальник додатково до документів, визначених пунктом 12.3 цих Правил, зобов'язаний подати документ, який підтверджує порушення або відмову у відкритті кримінального провадження (довідка органу досудового слідства, копія постанови про відкриття кримінального провадження) за фактом настання страхового випадку.

12.7. Якщо сільськогосподарські тварини, застраховані за Договором страхування, передані під заставу, і страхове відшкодування, згідно з Договором страхування, може бути виплачено заставодержателю (Вигодонабувачу), Страхувальник зобов'язаний надати Страховику договір застави та довідку про наявність дійсної вимоги заставодержателя та її розмір.

12.8. При страхуванні сільськогосподарської продукції Договором страхування може бути передбачено подання інших документів, якщо вони необхідні для встановлення розміру збитків, що підлягають відшкодуванню.

12.9. Конкретний перелік документів, які мають бути надані Страховику при настанні страхового випадку, визначається Договором страхування.

12.10. Документи, необхідні для здійснення виплати страхового відшкодування, надаються Страховику у формі оригінальних або нотаріально завірених примірників чи простих копій, за умови надання Страховику можливості звірки цих копій з оригінальними примірниками документів.

12.11. Усі документи повинні бути розбірливо написані або надруковані на бланках, мати відповідні печатки та підписи, а також назву, адресу та контактний телефон установи (організації), що видала документ.

13. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ

13.1. Загальні положення.

13.1.1. При настанні страхового випадку Страховик зобов'язаний у відповідності з умовами Договору страхування або Закону здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу, які повинні документально довести:

- 1) свій майновий інтерес у застрахованому майні;
- 2) наявність страхового випадку.

13.1.2. Виплата страхового відшкодування здійснюється на підставі письмової заяви Страхувальника при наявності у Страховика всіх необхідних документів, зазначених у розділі 12 цих Правил, визначення обставин, причин, розміру і характеру заподіяного збитку, визнання Страховиком події страховим випадком та складання страхового акта або аварійного сертифікату.

13.1.3. Після отримання повідомлення від Страхувальника чи Вигодонабувача і відповідних документів про страховий випадок Страховик зобов'язаний:

- 1) з'ясувати обставини страхового випадку, скласти акт огляду місця події та визначити розмір збитку;
- 2) зробити розрахунок суми страхового відшкодування;
- 3) скласти страховий акт або звернутися до аварійного комісара за складенням аварійного сертифіката;
- 4) виплатити страхове відшкодування в строк, установлений цими Правилами або повідомити Страхувальника (Вигодонабувача) про відмову у виплаті страхового відшкодування, в строк установлений цими Правилами.

13.1.4. Страхове відшкодування виплачується в межах страхової суми з урахуванням розміру прямих збитків.

13.1.5. Прямі збитки, які відшкодовуються Страховиком, не повинні перевищувати розмір фактично понесених витрат Страхувальником, а також витрат, обумовлених Договором страхування.

13.1.6. Страхове відшкодування не виплачується, якщо розмір збитку не перевищує розміру франшизи (за умов її використання в Договорі страхування).

13.1.7. В разі наявності у Страхувальника інших Договорів страхування по даному предмету договору страхування розмір страхового відшкодування, що підлягає виплаті Страховиком, встановлюється пропорційно розміру страхової суми за укладеним Договором страхування до сукупності усіх страхових сум за укладеними Страхувальником Договорами.

13.1.8. Для встановлення розміру збитків та визначення суми страхового відшкодування, до уваги можуть бути прийняті рішення суду, документи банківських установ, податкових органів, місцевих органів влади, висновки експертів, спеціалізованих фірм, висновки науково - дослідних інститутів та інших компетентних установ.

13.1.9. Страховик та Страхувальник мають право залучати за свій рахунок незалежних експертів до розслідування обставин страхового випадку.

13.1.10. При сплаті Страхувальником страхових платежів частинами страхове відшкодування виплачується Страховиком пропорційно до сплачених Страхувальником страхових платежів від загальної страхової премії за Договором страхування.

13.1.11. Після виплати страхового відшкодування до Страховика переходить у межах виплаченої суми право вимоги, яке Страхувальник (Вигодонабувач) має до особи, відповідальної за заподіяний збиток.

13.1.12. Якщо збиток відшкодовано винною особою частково, Страховик виплачує різницю між сумою страхового відшкодування, згідно Договору страхування, і сумою, відшкодованою винною особою.

13.1.13. В разі, якщо Страхувальник (Вигодонабувач) своїми діями (бездіяльністю) перешкоджає Страховику в здійсненні права регресу до винної особи або унеможливив цей процес, Страховик звільняється від виплати страхового відшкодування, а якщо виплати вже були зроблені, то Страховик вправі вимагати повернення виплачених сум страхового відшкодування, що повинно бути обумовлено Договором страхування.

13.1.14. Договір добровільного страхування сільськогосподарської продукції, за яким виплачено страхове відшкодування, зберігає чинність до кінця зазначеного у ньому строку в розмірі різниці між страховою сумою, обумовленою Договором, і сумою виплаченого страхового відшкодування. Якщо страхове відшкодування виплачене у розмірі повної страхової суми, то чинність Договору страхування припиняється.

13.1.15. Якщо у період дії Договору страхування страхові випадки виникали неодноразово, то попередні страхові виплати (якщо такі були проведені) на відповідну суму зменшують страхову суму. При цьому безумовна франшиза, якщо умовами Договору страхування передбачено її використання, вираховується від суми збитку при настанні кожного страхового випадку.

13.1.16. Якщо Договором страхування не передбачено інше, у разі настання страхового випадку по ризику “протиправні дії третіх осіб” виплата страхового відшкодування проводиться за умови відкриття кримінального провадження, і Страховик сплачує страхове відшкодування наступним чином:

1) перша частина – в розмірі, вказаному в Договорі страхування, – після отримання Страховиком копії документа, який підтверджує факт внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про вчинення кримінального правопорушення (довідка органу досудового слідства);

2) друга частина – в розмірі, вказаному в Договорі страхування, – після отримання Страховиком копії документа, який підтверджує закінчення досудового слідства (складання обвинувального акту або закриття кримінального провадження) у **вказаному кримінальному провадженні** або закінчення шестимісячного строку (якщо Договором страхування не зазначено інше) з дня відкриття цього кримінального провадження, з врахуванням франшизи, протягом 10 (десяти) робочих днів з дня прийняття рішення та після забезпечення права регресної вимоги Страховику;

3) одною частиною у розмірі 100% – якщо увідкритті кримінального провадження було відмовлено на підставі ч. 1 пунктів **3, 5ст. 284 Кримінально-процесуального кодексу України** за умови надання постанови уповноваженого органу про закриття кримінального провадження з вищезазначених причин.

13.1.17. У випадку ліквідації, реорганізації Страхувальника або його смерті (фізичної особи – підприємця) право на отримання страхового відшкодування переходить до його правонаступника або спадкоємця згідно чинного законодавства України.

13.1.18. Договором добровільного страхування сільськогосподарської продукції може бути передбачено інший порядок розрахунку та виплати страхового відшкодування, ніж той, що встановлений цими Правилами.

13.2. Особливості порядку і умов здійснення страхових виплат при добровільному страхуванні врожаю сільськогосподарських культур на основі індексу врожайності.

13.2.1. Розмір загального збитку при пошкодженні врожаю сільськогосподарських культур внаслідок настання страхового випадку визначається після опублікування Державною службою статистики України даних про фактичну середню врожайність в адміністративному районі

(області), виходячи з вартості кількісних втрат продукції культури внаслідок страхової події і розраховується множенням різниці між страховою врожайністю з 1 га з урахуванням рівня страхового покриття, яка визначена у Договорі страхування та фактичною середньою врожайністю в адміністративному районі (області), опублікованою Державною службою статистики України, на застраховану площу та на ціну, зазначену у Договорі страхування.

13.2.2. Якщо будь-яку культуру посіяно на площі більшій, ніж була прийнята на страхування, розмір збитку, в разі її загибелі, визначається з розрахунку всієї фактичної площі посіву даної культури. Сума страхового відшкодування виплачується пропорційно відсотку, який становить розмір площі культури за Договором страхування від фактично посіяної.

13.2.3. Розмір страхового відшкодування (*СВ*) розраховується за наступною формулою:

$$СВ = (В_{стр} - В_{сер}) \times П_{стр} \times Ц, \text{ де:}$$

В_{стр} – страхова (застрахована) врожайність культури;

В_{сер} – середня (фактична) врожайність культури в адміністративному районі (області);

П_{стр} – застрахована площа культури;

Ц – ціна 1 ц продукції культури;

13.2.4. Розмір страхового відшкодування не повинен перевищувати розмір страхової суми, зазначеної в Договорі страхування.

13.2.5. Сума страхового відшкодування визначається, виходячи з розміру збитку з урахуванням:

1) пропорційної відповідальності Страховика у випадку, коли страхова сума за Договором страхування менша, ніж вартість предмета Договору страхування на момент укладання Договору страхування (якщо пропорційна відповідальність обумовлена Договором страхування). Якщо страхова сума становить певну частку вартості врожаю, страхове відшкодування виплачується у такій же частці від визначеного по страховому випадку збитку;

2) суми, що відшкодована Страхувальнику винною особою у заподіянні збитків або особою, яка їх відшкодовує замість такої особи. Якщо Страхувальник чи Вигодонабувач одержав відшкодування від особи, відповідальної за заподіяний збиток, Страховик відшкодовує різницю між сумою страхового відшкодування, що підлягає виплаті за умовами Договору страхування, і сумою, отриманою в порядку відшкодування збитку, заподіяного від третіх осіб;

3) несплаченої частки страхових платежів. У випадку, якщо Договором страхування обумовлена сплата страхового платежу частинами, то за Договором страхування або Страховик несе відповідальність в повному обсязі в разі повної та своєчасної сплати страхових платежів, або страхове відшкодування виплачується пропорційно відношенню суми фактично сплачених платежів до загальної суми страхового платежу за Договором страхування. Якщо на момент настання страхового випадку Страхувальник не сплатив (сплатив не в повному обсязі) чергову частину страхового платежу у визначений Договором страхування строк (незалежно від причин), страхове відшкодування виплачується пропорційно відношенню суми фактично сплачених платежів до загальної суми страхового платежу за Договором страхування;

4) розміру збитків, відшкодованих Страхувальнику іншим Страховиком за даним страховим випадком. У разі наявності у Страхувальника інших Договорів страхування по предмету даного Договору страхування розмір страхового відшкодування, що підлягає виплаті Страховиком, встановлюється пропорційно розміру страхової суми за укладеним Договором страхування до сукупності усіх страхових сум за укладеними Страхувальником Договорами. При цьому загальна сума страхового відшкодування, виплачена усіма Страховиками Страхувальнику, не може перевищувати суми прямого збитку по даному предмету Договору страхування.

13.2.6. Без згоди Страховика, якщо це передбачено Договором страхування, Страхувальник не має права відмовлятися від застрахованого врожаю (його частини), який залишився після страхового випадку, навіть і пошкодженого. Залишкова вартість такого врожаю підлягає вирахуванню з суми збитку.

13.3. Особливості порядку і умов здійснення страхових виплат при добровільному мультиризиковому страхуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.

13.3.1. Розрахунок суми страхового відшкодування проводиться Страховиком наступним чином:

1) розмір суми страхового відшкодування по страхуванню врожаю сільськогосподарських культур дорівнює вартості кількісних втрат врожаю основної продукції застрахованої культури (групи культур) з усієї площі посіву (посадки) у господарстві, розрахованій як різниця між вартістю врожаю з 1 гектара, прийнятій при укладенні Договору страхування та вартістю фактично отриманого врожаю за цінами, які були прийняті для розрахунку при укладанні Договору страхування;

2) розмір страхового відшкодування по загиблих багаторічних насадженнях (деревам, кущам) визначається, виходячи з дійсної їх вартості з урахуванням зносу та вартості залишків;

3) розмір суми страхового відшкодування, у випадку повної загибелі посівів, внаслідок прямої дії страхових ризиків, визначається, виходячи із витрат, фактично понесених Страхувальником на момент настання страхового випадку в середньому на 1 гектар, які обчислюються шляхом ділення загальної суми витрат на площу посівів сільськогосподарської культури, зазначеної у Договорі страхування, помножених на площу посіву, що фактично загинула (знищена);

4) розмір суми страхового відшкодування у випадку повної загибелі посівів на всій або частині площі, внаслідок прямої дії страхових ризиків, визначається як добуток вартості врожаю з одного гектару, визначеної в Договорі страхування, на площу загиблої культури;

5) визначення розміру збитку при страхуванні неотримання або недоотримання врожаю (вартість врожаю): розмір загального збитку при неотриманні або недоотриманні врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень внаслідок настання страхового випадку визначається після оприбуткування врожаю Страхувальником або визначенням врожайності Сторонами на пні (в залежності від умов Договору страхування), виходячи з вартості кількісних втрат продукції культури або групи культур (в залежності від того, як вони були прийняті на страхування: вибірково, за групами культур) внаслідок страхового випадку і розраховується множенням різниці між врожайністю з 1 гектара (яка визначена у Договорі страхування) та фактичною врожайністю з 1 гектара отриманої у поточному році (зафіксованою в документах, після оприбуткування або відповідних актах визначення врожайності) на фактичну площу посіву та на ціну, вказану в Договорі страхування;

13.3.2. Якщо внаслідок страхового випадку знищено велику кількість предметів Договору страхування і протягом встановленого строку повний розрахунок розміру збитку зробити неможливо, то на підставі письмової заяви Страхувальника Страховик може виплатити йому аванс обсягом 50 відсотків попередньо обчисленої суми страхового відшкодування. Про суму виплаченого авансу зазначається у страховому акті.

13.3.3. При страхуванні сільськогосподарських культур закритого ґрунту та їх урожаю Страховик приймає рішення про виплату страхового відшкодування за умови, що було пошкоджено саму споруду та/або засоби її комунікації, а по ризику «крадіжка» – за наявності слідів, які підтверджують злочин, а саме: проникнення у споруди закритого ґрунту шляхом зламу дверей чи вікон, з застосуванням відмичок, підроблених ключів або інших інструментів чи технічних засобів тощо, що підтверджено компетентним органом.

13.3.4. Із суми страхового відшкодування Страховиком можуть утримуватись франшиза (якщо її застосування передбачено Договором страхування), виплачений Страхувальнику аванс, а також частина несплаченого страхового платежу.

13.3.5. Страхове відшкодування здійснюється у розмірі прямого збитку, розмір якого визначається у відсотках від розміру загального збитку, встановленого і зафіксованого в актах обстеження після настання кожного страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування. Страхове відшкодування не може перевищувати розміру прямого збитку, понесеного Страхувальником. Відповідно до цих Правил відшкодуванню підлягають тільки прямі збитки.

13.3.6. У разі повної загибелі чи пошкодження сільськогосподарських культур внаслідок настання страхового випадку, коли з метою зменшення можливих збитків необхідно провести підсів або пересів сільськогосподарських культур відповідно, Страховик відшкодовує Страхувальникові вартість витрат на пересів (підсів) в межах відповідної страхової суми, якщо це

передбачено Договором страхування. Вартість урожаю знову посіяних або підсіяних культур враховується як отриманий урожай.

13.3.7. Середня вартість урожаю знову посіяних або підсіяних культур визначається:

- 1) при пересіві іншими культурами – виходячи із вартості урожаю за цінами реалізації;
- 2) при пересіві тією ж культурою, а також при підсіві – виходячи із середньої вартості урожаю, вказаного в Договорі страхування;
- 3) згідно опціону ціни (на одиницю продукції), запропонованого Страховиком у Договорі страхування.

13.3.8. Якщо будь-яку культуру посіяно (посаджено) на площі, більшій ніж була прийнята на страхування, розмір збитку в разі її загибелі визначається з розрахунку всієї фактичної площі посіву даної культури. Сума страхового відшкодування виплачується пропорційно відсотку, який становить площа культури за Договором страхування від фактично посіяної.

13.4. Особливості порядку і умов здійснення страхових виплат при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин.

13.4.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування, розмір збитку та належного до сплати страхового відшкодування розраховується, виходячи з наступного:

1) у разі протиправних дій третіх осіб виплата проводиться за умови відкриття кримінального провадження у розмірі дійсного збитку на момент настання страхового випадку у межах страхової суми, що припадає на одну тварину цього виду за Договором страхування, з вирахуванням франшизи, – після отримання Страховиком одного з документів, який Страхувальник отримає раніше – документа, який підтверджує закінчення досудового слідства, чи постанови про зупинення слідства, або постанови про закриття кримінального провадження у зазначеній кримінальній справі;

2) у разі загибелі, падежу або вимушеного забою застрахованих тварин страхове відшкодування здійснюється в розмірі дійсного збитку на момент настання страхового випадку у межах страхової суми, що припадає на одну тварину цього виду за Договором страхування, з вирахуванням франшизи;

3) у разі вимушеного забою (за розпорядженням спеціаліста ветеринарної медицини, пов'язаний з проведенням заходів по боротьбі з епізотією), страхове відшкодування виплачується у розмірі дійсного збитку на момент настання страхового випадку, але не більше страхової суми, що припадає на одну тварину цього виду за Договором страхування, з вирахуванням суми, вирученої за здане м'ясо та шкіру. Вартість м'яса і шкіри визначається документом, виданим організацією, якій було продано м'ясо та шкіра. У разі відсутності такого документа, вартість м'яса і шкіри визначається за середньоринковою вартістю м'яса та шкіри на день забою тварини. У разі визнання м'яса загиблих тварин/птиці, непридатним для подальшого використання, Страхувальник на вимогу Страховика зобов'язаний надати письмовий висновок Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України з зазначенням причини такого висновку. Якщо м'ясо визнано повністю непридатним для їжі, то з суми страхового відшкодування вартість зданого м'яса і шкіри не враховується.

13.4.2. В разі наявності придатного для вживання м'яса у вимушено забитої або загиблої тварини, для окремих видів продуктивних тварин встановлюються норматив виходу м'яса від живої ваги тварини, а саме:

Велика рогата худоба	Середньої вгодованості	46,1 %
	Нижче середньої вгодованості	43,0 %
	Худа	39,1 %
Коні віком від 1 року	1 категорія	54,2 %
	2 категорія	50,7 %
Коні віком від 6 місяців до 1 року	1 категорія	54,2 %
	2 категорія	50,7 %
Свині	Середньої вгодованості	66,8 %
	Нижче середньої вгодованості	63,3 %

13.4.3. Якщо Страхувальником надано довідку про здачу тварин на вимушений забій та отриману за це суму компенсації, в якій вказана кількість реалізованого м'яса, яка є навіть меншою норми виходу, то розмір збитку розраховується виходячи з розміру страхової суми для окремої тварини, помножену на кількість забитих тварин в даному виді, з урахуванням додаткових, передбачених Договором страхування, витрат Страхувальника та вирахуванням придатного до споживання та реалізованого м'яса, вихід якого розраховано за вищевказаним нормативом.

13.4.4. Додаткові витрати відшкодовуються Страховиком, якщо вони були застраховані за Договором страхування, в межах ліміту відповідальності, вказаного в Договорі страхування, за умови, що ці витрати були необхідні для рятування застрахованих сільськогосподарських тварин чи з метою зменшення збитків та були попередньо погоджені Сторонами.

13.4.5. Розмір збитку при страхуванні бджолосімей визначається наступним чином:

1) у разі загибелі (знищення) або викрадення – в розмірі страхової суми за даним видом бджіл на одну бджолосім'ю, помножену на кількість загиблих (знищених) або викрадених бджолосімей;

2) у разі пошкодження вулика – в розмірі узгодженої зі Страхувальником вартості ремонту, встановленої на підставі квитанції або іншого розрахункового документа організації, яка проводила ремонт.

13.4.6. Розмір збитку за загиблими або вимушено забитими хутровими звірами визначається із вирахуванням вартості шкурок. У разі падежу кролів сума збитку встановлюється із вирахуванням вартості шкурок, а при вимушеному забої – з вирахуванням вартості шкурок і придатного до вживання м'яса.

13.4.7. При пропажі (викрадені) застрахованих тварин внаслідок протиправних дій третіх осіб розмір збитку визначається окремо для кожного виду тварин в повному розмірі страхової суми для окремої тварини, помножену на кількість викрадених тварин.

13.4.8. Якщо виникає сумнів у правильності висновків спеціаліста ветеринарної медицини про причини загибелі (падежу) або вимушеного забою (евтаназії) тварини, то Страховик може відстрочити виплату страхового відшкодування на строк до 10 (десяти) робочих днів з дня подачі Страхувальником необхідного пакету документів, надіславши документи, що стосуються страхового випадку, для перевірки головному лікарю ветеринарної медицини міста (області).

14. СТРОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ АБО ВІДМОВУ В ЗДІЙСНЕННІ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

14.1. Страховик зобов'язаний при надходженні від Страхувальника письмової заяви та всіх необхідних документів, що підтверджують факт настання страхового випадку, а також розміру збитків, прийняти одне з рішень про:

14.1.1. Виплату страхового відшкодування – у строк не більший тридцяти робочих днів, якщо інший строк не встановлено умовами Договору страхування;

14.1.2. Відмову у виплаті страхового відшкодування – у строк не більший тридцяти робочих днів з дня надходження від Страхувальника (Вигодонабувача) письмової заяви та всіх необхідних документів.

14.2. Страховик після отримання повідомлення про страховий випадок зобов'язаний:

14.2.1. Забезпечити огляд застрахованого майна (посівів, врожаю, тварин) представником Страховика або аварійним комісаром, для чого протягом визначеного в Договорі строку з дня повідомлення Страхувальником, за виключенням неробочих днів, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, направити свого представника або аварійного комісара на місце події і в час, які узгоджені зі Страхувальником;

14.2.2. Протягом десяти робочих днів з дня повідомлення Страхувальником Страховика про настання страхового випадку скласти акт огляду пошкодженого майна, якщо інше не передбачено Договором страхування.

14.2.3. Акт огляду складається Страховиком (представником Страховика) за участю Страхувальника чи уповноваженої ним особи та, при потребі, спеціалістів відповідного фаху (експертів).

14.2.4. У разі виникнення спору, до встановлення факту настання страхового випадку та/або визначення розміру збитку залучається аварійний комісар, який складає аварійний сертифікат.

14.3. Страховик здійснює виплату страхового відшкодування протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня прийняття рішення про виплату страхового відшкодування, якщо інший строк не передбачено Договором страхування.

14.4. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування Страховик зобов'язаний протягом десяти робочих днів, наступних за днем прийняття такого рішення, надати його Страхувальнику в письмовій формі з обґрунтуванням причин відмови, якщо інший строк не буде передбачений Договором страхування.

14.5. Відмову Страховика у страховій виплаті може бути оскаржено Страхувальником у судовому порядку.

14.6. Страховик має право відстрочити прийняття рішення про виплату чи відмову у виплаті страхового відшкодування на строк не більше ніж 180 календарних днів з дня надання Страхувальником усіх необхідних документів і відомостей про обставини настання страхового випадку:

14.6.1. У випадку, коли у нього з'явилися обґрунтовані сумніви стосовно законності прав Страхувальника на отримання страхового відшкодування;

14.6.2. До закриття кримінального провадження або винесення вироку, постанови чи рішення суду (за цивільною чи господарською справою), або органу чи посадової особи, що розглядає справу про адміністративне правопорушення, якщо за фактом настання страхового випадку та (або) стосовно працівників Страхувальника або Страхувальника – фізичної особи-підприємця відбуваються наступні процедури:

- 1) відкрите кримінальне провадження ;
- 2) порушено справу про адміністративне правопорушення;
- 3) подано цивільний чи господарський позов про відшкодування заподіяної Страхувальником (особами, пов'язаними зі Страхувальником) шкоди, пов'язаної з настанням страхового випадку.

15. ПРИЧИНИ ВІДМОВИ У СТРАХОВІЙ ВИПЛАТІ АБО ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

15.1. Підставою для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування при страхуванні сільськогосподарської продукції є:

15.1.1. Навмисні дії Страхувальника або особи, на користь якої укладено Договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового (посадового) обов'язку, в стані необхідної оборони, крайньої необхідності або захисту майна, життя або здоров'я;

15.1.2. Вчинення Страхувальником (працівниками Страхувальника) або іншою особою, на користь якої укладено Договір страхування, умисного злочину, що привів до настання страхового випадку;

15.1.3. Подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет Договору страхування або про факт настання страхового випадку;

15.1.4. Отримання Страхувальником повного відшкодування збитків за майновим страхуванням від особи, винної у їх заподіянні;

15.1.5. Несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховикові (представникові Страховика) або аварійному комісару перешкод у визначенні обставин, характеру та розміру збитків;

15.1.6. Відсутність у події, що настала, ознак страхового випадку;

15.1.7. Ненадання Страхувальником пошкодженого предмету Договору страхування або його залишків для огляду Страховику (представнику Страховика) чи аварійному комісару при складанні страхового акту чи аварійного сертифіката, за винятком випадків, коли предмети Договору страхування могли бути знищені без залишків, якщо це передбачено Договором страхування;

15.1.8. Інші випадки, передбачені Законом.

15.2. Додатковими підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування при добровільному страхуванні сільськогосподарських культур є:

15.2.1. Загибель врожаю з вини Страхувальника;

15.2.2. Здійснення Страхувальником пересівання (пересаджування) заорювання, культивуацію, дискування чи випас худоби на пошкоджених, загиблих площах – полях (ділянках) застрахованих сільськогосподарських культур до складання відповідного акту обстеження стану рослин Страховиком;

15.2.3. Порушення Страхувальником агротехнічних вимог щодо вирощування та догляду за сільськогосподарськими культурами, неякісного збирання врожаю, а також вимог визначених приписами служб захисту рослин, карантинної станції та інших компетентних органів в повному обсязі;

15.2.4. Порушення Страхувальником (Вигодонабувачем) правил та норм пожежної безпеки, правил та умов використання застрахованого предмету, в тому числі спеціалізованої техніки, недотримання техніки безпеки, незабезпечення охорони врожаю, посівів, насаджень особливо садів, виноградників, розсадників та овочевих культур;

15.2.5. Передача Страхувальником після укладання Договору страхування без погодження із Страховиком, предмету Договору страхування в оренду чи позичку;

15.2.6. Навмисного введення Страховика або його представників в оману при визначенні причин або розмірів збитку;

15.2.7. Інші випадки, передбачені Законом.

15.3. Додатковими підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин є:

15.3.1. Невиконання або неналежне виконання Страхувальником протипожежних правил, а також вимог компетентних органів нагляду; порушення зооветеринарних вимог щодо утримання і годівлі застрахованих тварин, в проведенні ветеринарно-профілактичних заходів стосовно вакцинації застрахованих сільськогосподарських тварин;

15.3.2. Інші випадки, передбачені Законом.

15.4. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені інші підстави для відмови у здійсненні страхового відшкодування, крім тих, які передбачені цими Правилами.

15.5. У випадку, якщо Страховику стало відомо про обставини, викладені у розділі 15 цих Правил після сплати страхового відшкодування, то до нього переходить право вимоги, у межах виплаченої суми, на повернення страхової виплати. При цьому Страхувальник зобов'язаний повернути одержану суму страхового відшкодування, або забезпечити Страховику право регресу до особи, відповідальної за заподіяну шкоду, якщо така є.

16. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН В УМОВИ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

16.1. Будь-які зміни в умови Договору страхування здійснюються за взаємною згодою Страховика і Страхувальника протягом п'яти робочих днів з дати одержання письмової згоди.

16.2. Про намір внести зміни в умови Договору страхування Сторона договору-ініціатор змін повинна письмово повідомити іншу Сторону Договору страхування не пізніше, ніж за 30 (тридцять) календарних днів до запропонованого строку внесення змін, якщо інше не передбачено Договором страхування.

16.3. Зміни до Договору страхування оформляються додатковим договором до Договору страхування.

16.4. Якщо одна із Сторін Договору страхування не згодна на внесення змін до Договору страхування, протягом п'яти робочих днів вирішується питання про дію Договору страхування на попередніх умовах або про припинення його дії.

16.5. Положення цих Правил щодо внесення змін до Договору страхування розповсюджуються на випадки внесення доповнень до Договору страхування.

17. УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

17.1. Дія Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції припиняється за згодою Сторін, а також у разі:

17.1.1. Закінчення строку дії Договору страхування;

17.1.2. Виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником або Вигодонабувачем у повному обсязі;

17.1.3. Несплати Страхувальником страхових платежів у встановлені Договором страхування строки. При цьому Договір вважається достроково припиненим у випадку, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений за письмовою вимогою Страховика протягом десяти робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги Страхувальнику, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування;

17.1.4. Ліквідації Страхувальника – юридичної особи або смерті Страхувальника – фізичної особи, чи втрати ним повної дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 Закону України «Про страхування»;

17.1.5. Ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

17.1.6. Прийняття судового рішення про визнання Договору страхування недійсним або застосування до недійсного Договору наслідків його нікчемності;

17.1.7. При страхуванні сільськогосподарських культур:

1) завершення робіт по збиранню врожаю сільськогосподарських культур, коли за агротехнічними умовами даної місцевості і даного року урожай культури повинен бути вже зібраним, якщо це передбачено Договором страхування;

2) виявлення в результаті спільного первинного огляду посівів під час строку дії Договору страхування відсутності чи недостатньої кількості сходів, недосягнення рослинами відповідної фази розвитку, при цьому Договір страхування вважається достроково припиненим у відношенні полів (ділянок), на яких спостерігаються несприятливі сходи чи їхня відсутність, – якщо це передбачено Договором страхування;

17.1.8. В інших випадках, передбачених законодавством України.

17.2. Дію Договору страхування може бути достроково припинено в односторонньому порядку за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено Законом або Договором страхування.

17.3. Про намір достроково припинити дію Договору страхування (розірвання Договору) будь-яка Сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше як за 30 (тридцять) календарних днів до дати припинення дії Договору страхування, якщо інше ним не передбачено.

17.4. У разі дострокового припинення дії Договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії Договору, з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим Договором страхування. Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов Договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачені ним страхові платежі повністю.

17.5. У разі дострокового припинення Договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі. Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов Договору страхування, то Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії Договору, з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим Договором страхування.

17.6. Повернення платежів здійснюється протягом семи робочих днів після припинення дії Договору страхування, якщо інший строк не обумовлений за згодою Сторін.

18. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

18.1. Спори, що виникають з питань дійсності, виконання, неналежного виконання умов Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції вирішуються шляхом переговорів, а при недосягненні згоди спір передається на вирішення до відповідного суду у порядку, передбаченому законодавством України.

18.2. Сторони мають право передати спір на вирішення третейського суду за взаємною згодою, уклавши третейську угоду (як шляхом складення окремого договору, так і шляхом закріплення у Договорі страхування третейського застереження).

19. ОСОБЛИВІ УМОВИ

19.1. Цими Правилами встановлено основні умови добровільного страхування сільськогосподарської продукції, однак, за домовленістю Сторін Договору страхування у Договорі страхування можуть бути внесені застереження, доповнення та зміни, виходячи з конкретних умов страхування, що не погіршують становище Страхувальника порівняно з основними положеннями цих Правил та відповідають Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України та Закону України "Про страхування".

19.2. Умови Договору страхування мають пріоритет над цими Правилами.

19.3. У разі здійснення Страховиком страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою відповідно до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою», Сторони Договору страхування керуються (крім нормативно-правових актів, зазначених у пункті 19.1 цих Правил) зазначеним Законом, а також Умовами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, затверджених Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та Міністерством аграрної політики та продовольства України.

У разі суперечностей між цими Правилами та Умовами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, застосуванню підлягають положення Умов страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

19.4. Обставини непереборної сили. Сторони Договору страхування звільняються від відповідальності за невиконання своїх зобов'язань за Договором страхування на час дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин), визнаних такими згідно із законодавством України.

19.5. Всі повідомлення та документи, що направляються Сторонами одна одній за Договором страхування і цими Правилами, повинні бути здійснені в письмовій формі і будуть вважатись поданими належним чином, якщо вони надіслані рекомендованим листом, або подані особисто за вказаною у Договорі страхування адресою та вручені під розписку відповідальній особі, або надіслані телеграфом, по телетайпу, телефаксу з одночасним повторним направленням повідомлення або документів рекомендованим листом або з доставкою такого повторного повідомлення чи документів посильним.

Базові тарифи
(у відсотках від страхової суми),
що застосовуються при добровільному страхуванні
сільськогосподарської продукції (культур)

При добровільному страхуванні сільськогосподарської продукції за цими Правилами використовуються такі базові тарифи:

I. Розміри базових страхових тарифів (у відсотках від страхової суми) з добровільного страхування сільськогосподарських культур на основі індексу врожайності наведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Розміри базових страхових тарифів з добровільного страхування сільськогосподарських культур на основі індексу врожайності

Найменування сільськогосподарських культур	Рівень страхового покриття, відсотки/ Базовий страховий тариф, відсоток від страхової суми			
	50	60	70	80
Озимі культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Ярі культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Технічні культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Зернобобові культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Овочеві культури	4,0	5,0	6,0	7,0
Кормові культури	4,0	5,0	6,0	7,0
Інші сільськогосподарські культури	3,5	4,5	5,5	6,0

1. Конкретний страховий тариф за договором страхування розраховується шляхом множення базового страхового тарифу на коригуючі коефіцієнти. Коригуючі коефіцієнти встановлюються Страховиком в залежності від різноманітних факторів ризику, таких як характер діяльності Страхувальника, місцезнаходження предмету договору страхування, рівня страхового покриття та інших суттєвих факторів. Допускається використання коригуючих коефіцієнтів в діапазоні 0,1 – 7,0.

2. Нормативні витрати Страховика на ведення справи 30 відсотків.

II. При добровільному страхуванні сільськогосподарських культур, багаторічних насаджень базові страхові тарифи встановлюються в незалежності від строку страхування за предметом Договору страхування.

Таблиця 2. Розміри базових страхових тарифів з добровільного мультризикового страхування сільськогосподарських культур

Страхові випадки	Предмет Договору страхування	Базовий страховий тариф, відсоток від страхової суми
Загибель, недобір врожаю	Ярі зернові, зернобобові, соя	7,0
	Озимі зернові	11,0
	Соняшник, інші технічні культури	9,0
	Кормові культури	15,0
	Овочі відкритого ґрунту, баштани продовольчі, насінники	15,0
	Картопля	15,0
	Сади, ягідники, виноград та інші багаторічні насадження	18,0
	Інші с/г культури	6,5
	Культури закритого ґрунту	5,5

1. Конкретний страховий тариф за договором страхування розраховується шляхом множення базового страхового тарифу на коригуючі коефіцієнти. Коригуючі коефіцієнти встановлюються Страховиком в залежності від різноманітних факторів ризику, таких як характер діяльності Страхувальника, місцезнаходження предмету договору страхування, франшизи, рівня страхового покриття та інших суттєвих факторів. Допускається використання коригуючих коефіцієнтів в діапазоні 0,1 – 7,0.

2. Норматив витрат на ведення справ становить 30 відсотків.

Таблиця 3. Коригуючі коефіцієнти до річних базових страхових тарифів в залежності від способу визначення страхової суми

Спосіб визначення страхової суми	Коригуючий коефіцієнт
по вартості урожаю	1,0
по вартості витрат	0,6

**Базові тарифи (у відсотках від страхової суми),
що застосовуються при добровільному страхуванні
сільськогосподарської продукції (тварин)**

III. При добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин від усіх ризиків базові річні страхові тарифи встановлюються за предметами договору страхування.

Таблиця 4. Річні базові страхові тарифи у відсотках від страхової суми при добровільному страхуванні від усіх ризиків

Вид сільськогосподарських тварин	Базовий страховий тариф, відсоток від страхової суми
Велика рогата худоба, коні, мули, віслюки, свині, вівці та кози	3,5
Бджолосім`ї	3,5
Хутрові тварини, кролі	3,0
Птиця, риба	4,5
Інші сільськогосподарські тварини	3,5

1. При страхуванні окремих ризиків базовий страховий тариф обчислюється за допомогою коригуючих коефіцієнтів до тарифів, зазначених у таблиці 5.

Таблиця 5. Корегуючі коефіцієнти при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин від окремих страхових ризиків

Страхові ризики	Коефіцієнт
Стихійне лихо	0,3
Пожежа	0,2
Хвороба	0,5
Нещасний випадок	0,4
Протиправні дії третіх осіб, крадіжка	0,3

2. Страховий тариф за договором страхування розраховується шляхом множення базового страхового тарифу на коригуючі коефіцієнти. Коригуючі коефіцієнти встановлюються Страховиком в залежності від різноманітних суттєвих факторів ризику.

3. В залежності від величини франшизи застосовуються коригуючі коефіцієнти згідно таблиці 6.

Таблиця 6. Корегування тарифу при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин за франшизою

Франшиза, відсоток	Коефіцієнт
0-1,0	1,00-1,15
1,0-5,0	1,00-1,05
5,0-10,0	0,95-1,00
10,0 та більше	0,90-1,00

4. За договором страхування, укладеним на строк менше 1 року, розмір страхового платежу визначається як добуток річного страхового платежу на коефіцієнт короткостроковості на підставі таблиці 7.

Таблиця 7. Коефіцієнти короткостроковості дії Договору добровільного страхування сільськогосподарських тварин

Строк дії договору страхування, міс.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Коефіцієнт короткостроковості	0,08	0,17	0,25	0,33	0,42	0,50	0,58	0,67	0,75	0,83	0,92

5. В залежності від регіону предмету договору страхування може застосовуватися коригуючий коефіцієнт відповідно до таблиці 8.

Таблиця 8.

№	Регіон	Коригуючий коефіцієнт	№	Регіон	Коригуючий коефіцієнт
1	АРК Крим	0,992	14	Одеська	1,093
2	Вінницька	1,063	15	Полтавська	0,968
3	Волинська	0,984	16	Рівненська	0,970
4	Дніпропетровська	0,984	17	Сумська	0,970
5	Житомирська	1,008	18	Тернопільська	1,014
6	Закарпатська	1,011	19	Харківська	0,980
7	Запорізька	1,068	20	Херсонська	1,108
8	Івано-Франківська	0,991	21	Хмельницька	0,926
9	Київська	0,893	22	Черкаська	0,991
10	Кіровоградська	1,023	23	Чернівецька	1,016
11	Луганська	1,046	24	Чернігівська	0,964
12	Львівська	0,887	25	Донецька	1,036
13	Миколаївська	1,013			

6. В залежності від кліматичних та географічних особливостей адміністративно-територіального району, в якому вирощується сільськогосподарська культура, може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,8 до 1,2.

7. В залежності від територіального розташування предмету договору страхування може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,4 до 2,2.

8. В залежності від наявності чи відсутності страхових випадків у минулому, що пов'язані з предметом договору страхування, може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,4 до 3,0.

9. В залежності від страхової суми може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,65 до 1,5.

10. В кожному конкретному випадку, при встановленні страхових тарифів залежно від ступеня ризику, умов страхування, виду діяльності, технологічних особливостей виробництва, періоду страхування (сезонного фактору) та додаткових істотних факторів, можуть застосовуватись підвищувальні (від 1,0 до 3) та знижувальні (від 1,0 до 0,3) коефіцієнти.

11. Норматив витрат на ведення справ становить 30 відсотків.